

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Přeshraniční spolupráce jako faktor rozvoje na území

MAS Svatého Jana z Nepomuku

Bc. Václav Kovář

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Václav Kovář

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Klatovy

Název práce

Přeshraniční spolupráce jako faktor rozvoje na území MAS Svatého Jana z Nepomuku

Název anglicky

Cross-border Cooperation as a Factor of Development within the LAG Svatého Jana z Nepomuku

---

Cíle práce

Hlavním cíle práce je zhodnocení rozsahu a způsobů přeshraniční spolupráce MAS Svatého Jana z Nepomuku a zhodnocení povědomí o rozsahu této přeshraniční spolupráce mezi místními občany.

Metodika

Z metodologického pohledu bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat. Také bude využito primárního sběru dat pomocí dotazníkového šetření a ankety mezi zástupci MAS a místními obyvateli. Také bude využito polostandardizovaných rozhovorů s čelnými představiteli MAS Svatého Jana z Nepomuku.

Doporučený rozsah práce

60-80 s

Klíčová slova

MAS Svatého Jana z Nepomuku, Místní akční skupina (MAS), regionální rozvoj, přeshraniční spolupráce

Doporučené zdroje informací

- BLAŽEK, J. – UHLÍŘ, D. – UNIVERZITA KARLOVA. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
- BOUKALOVÁ, K. – LOŠTÁK, M. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Spolupráce v rozvoji venkova: vize nebo realita (případ místních akčních skupin) = Cooperation in rural development: vision or reality (the case of local action groups) : disertační práce*. Disertační práce. Praha: 2017.
- JEŘÁBEK, M. – DOKOUPIL, J. – HAVLÍČEK, T. *České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1051-3.
- PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- SCHILLER, H. *Networks of local action groups in rural areas : the example of the initiative broads and rivers LEADER+*. Saarbrücken: VDM Verlag Dr. Müller, 2011. ISBN 978-3-639-01087-9.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.
- ZICH, F. *Člověk v pohraničí : výzkum přeshraničních vlivů působících na obyvatele pohraničí ČR*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2006. ISBN 80-7044-836-9.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2020

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 16. 11. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 01. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Přeshraniční spolupráce jako faktor rozvoje na území MAS Svatého Jana z Nepomuku" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10.3.2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Ing. Jakubu Husákovi, Ph.D. za konzultace a doporučení týkající se této diplomové práce a dále své manželce a dětem za pochopení a podporu.

Přeshraniční spolupráce jako faktor rozvoje na území MAS Svatého Jana z Nepomuku

Abstrakt

Předložená diplomová práce s názvem „Přeshraniční spolupráce jako faktor rozvoje na území MAS Svatého Jana z Nepomuku“ analyzuje a hodnotí rozsah a způsob spolupráce MAS Svatého Jana z Nepomuku (dále jen MAS SJN) se subjekty v zahraničí, včetně povědomí o této spolupráci mezi zástupci MAS SJN a místními obyvateli. Výsledky jsou založeny na vlastních dotazníkových šetřeních pro členy MAS SJN z veřejné i soukromé sféry, polostandardizovaných rozhovorech mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN a v neposlední řadě na anketě pro obyvatele území MAS SJN. Z výsledků je patrné, že přeshraniční spolupráce MAS SJN není podstatným faktorem regionálního rozvoje území.

Klíčová slova: MAS Svatého Jana z Nepomuku, Místní akční skupina (MAS), regionální rozvoj, přeshraniční spolupráce

Cross-border cooperation as a factor of development within the LAG of St. John of Nepomuk

Abstract

The submitted bachelor theses „Cross-border cooperation as a factor of development in the area of LAG of St. John of Nepomuk” (LAG SJN) analyzes the range and manner of cooperation of the LAG of St. John of Nepomuk with subjects across the borders of the Czech Republic, including awareness of this cooperation among LAG SJN representatives and local residents. The results of the theses are supported by the questionnaire surveys for LAG SJN members from the public and private administration, interviews between the author of the study and the leading representatives of the LAG SJN and on a poll for the inhabitants of the LAG SJN. The results show, that cross-border cooperation at the area of LAG SJN is not a significant factor in the regional development of the territory.

Keywords: LAG St. John of Nepomuk, Local Action Group (LAG), local development, Cross-border Cooperation

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíle práce.....	13
2.2 Metodika.....	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Region	16
3.2 Regionální politika / rozvoj.....	17
3.2.1 Nástroje a aktéři regionálního rozvoje.....	17
3.2.2 Hlavní faktory regionálního rozvoje v ČR.....	19
3.3 Místní akční skupina (MAS).....	25
3.3.1 LEADER.....	25
3.3.2 Standardizace MAS v programovém období 2014-2020.....	29
3.3.3 Národní síť MAS ČR.....	34
4 Vlastní práce	36
4.1 Místní akční skupina svatého Jana z Nepomuku	36
5 Výsledky a diskuse	49
5.1 Dotazníkové šetření pro členy MAS SJN	49
5.2 Rozhovor mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN.....	51
5.3 Anketa pro obyvatele území MAS SJN	58
6 Závěr.....	69
7 Seznam použitých zdrojů	73
8 Přílohy	77

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: **Území MAS Svatého Jana z Nepomuku**

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1: Členské obce MAS SJN

Graf č. 1: Dotazníkové šetření pro zástupce MAS SJN z veřejné sféry a soukromé sféry

Graf č. 2a: Rozhovor mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN

Graf č. 2b: Rozhovor mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN

Graf č. 3: Anketa pro obyvatele území MAS SJN

Graf č. 4: Anketa pro obyvatele území MAS SJN – SOCDEM charakteristiky 1

Graf č. 5: Anketa pro obyvatele území MAS SJN – SOCDEM charakteristiky 2

Graf č. 6: Anketa pro obyvatele území MAS SJN – SOCDEM charakteristiky 3

Seznam použitých zkratk

ORP – obec s rozšířenou působností

MAS – místní akční skupina

MAS SJN – místní akční skupina svatého Jana Nepomuckého

LAG – local action group

SCLLD – strategie komunitně vedeného místního rozvoje

MMR – ministerstvo pro místní rozvoj

CR – cestovní ruch

ŽP – životní prostředí

EU – Evropská unie

PO – programové období

ČR – Česká republika

SOCDEM - sociodemografické

1 Úvod

Předkládaná diplomová práce s názvem „Přeshraniční spolupráce jako faktor rozvoje na území MAS Svatého Jana z Nepomuku“ analyzuje rozsah a způsob spolupráce MAS Svatého Jana z Nepomuku se subjekty v zahraničí. Místní akční skupina svatého Jana z Nepomuku (MAS SJN) je jednou ze zhruba 150 MAS na území České republiky. Působí v okrese Plzeň – jih a to na území Nepomucka a Spálenopoříčska. MAS je pojmenována dle Jana či Johánka z Pomuku (cca 1340 - 20. března 1393 v Praze), generálního vikáře pražského arcibiskupa. Ten je uctíván jako svatý Jan Nepomucký, mučedník katolické církve a jeden z českých zemských patronů. (*MOTEJZÍK, 2019*)

MAS SJN je zapsaným spolkem sdružujícím obce, místní podnikatele, neziskové organizace a aktivní fyzické osoby, které spojuje zájem o rozvoj území, v němž vykonávají svoje aktivity. Byla založena jako občanské sdružení v říjnu roku 2004 a to třemi ustavujícími členy – Mikroregionem Nepomucko a místními podnikateli Radovanem Sochořem a Václavem Silovským. Postupně přibývali další členové sdružení až k současným 35 členům. Ti působí na území 27 obcí regionu, kdy je toto území takřka totožné se zájmovým územím Mikroregionu Nepomucko. (*MAS SJN, 2020 [online]*) Popisu MAS SJN, jejich aktivit a geografii oblasti, v níž působí, je věnována samostatná kapitola.

Spolupráci neboli kooperaci je možné definovat jako společné úsilí zaměřené na dosažení prospěchu všech, kteří se na něm podílejí. Umožňuje snadněji a účinněji dosáhnout potřebných výsledků a v řadě případů není možné cíle bez spolupráce dosáhnout vůbec. Spolupráce MAS s ostatními aktéry regionálního rozvoje je v podmínkách střední Evropy nezbytná pro účelný rozvoj regionů. forem spolupráce je dle různých hledisek celá řada. Dle účelového a časového hlediska rozlišujeme jednorázovou a kontinuální spolupráce, potažmo krátkodobou a dlouhodobou spolupráci. Z geografického hlediska pak definujeme mikroregionální úroveň, regionální, celostátní úroveň a mezinárodní úroveň (právě na tu je práce zaměřena). (*VLČEK, 2016*)

MAS SJN, stejně jako všechny MAS intenzivně spolupracuje s ostatními aktéry regionálního rozvoje, a to ve veřejné i soukromé sféře, stejně tak s aktéry působícími

na území MAS i mimo ni. Právě na analýzu rozsahu a způsobů spolupráce MAS SJN se zahraničními aktéry je diplomová práce zaměřena. Ta je založena především na dotazníkovém šetření, řízených rozhovorech a anketě. Osloveni budou jak aktivní, tak pasivní aktéři regionálního rozvoje MAS svatého Jana z Nepomuku.

Obdobných studií zabývajících se možnostmi spolupráce MAS, případně DSO s ostatními aktéry rozvoje a to i se zahraničními vznikla již celá řada. V důsledku dlouholetých zkušeností autora studie s komunální politikou a jeho zapojení do struktury MAS SJN bude v určitých částech práce kladen důraz na osobní praktické zkušenosti. Práce pak prostřednictvím autorových možností aplikovat výsledky studie do praktického života MAS SJN přispěje pochopení významu přeshraniční spolupráce MAS SJN a jejímu možnému prohloubení v budoucnu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíle práce

Předložená studie má několik dílčích a jeden hlavní cíl (viz odrážky níže). Splnění dílčích cílů přispěje k naplnění cíle hlavního. Prvním dílčím cílem práce v teoretické části je obecná analýza regionální politiky. Popis jejích aktérů, nástrojů regionálního rozvoje a zejména pak analýza hlavních faktorů regionálního rozvoje v podmínkách České republiky. Jedním z klíčových aktérů přispívajících k regionálnímu rozvoji území jsou MAS. V teoretické části práce je rozebráno zejména jejich fungování založené na přístupech a principech metodiky LEADER. Práce se rovněž zaměřuje na základní parametry, jež musí každá MAS splňovat v procesu standardizace. Poté je zanalyzován současný stav, fungování a aktivity MAS SJN. Součástí studie je i komplexní geografická analýza území, v němž MAS svatého Jana z Nepomuku působí. Následně budou vytvořeny dotazníky pro členy MAS SJN ze soukromé i veřejné sféry, osnova polostandardizovaných rozhovorů mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN a v neposlední řadě anketa pro obyvatele území MAS SJN.

Dílčí cíle práce jsou:

- Zhodnocení **rozsahu** přeshraniční spolupráce MAS SJN na základě dotazníkového šetření pro zástupce MAS SJN **z veřejné sféry a soukromé sféry**
- Zhodnocení **způsobu a přínosu** přeshraniční spolupráce MAS SJN na základě polostandardizovaných rozhovorů mezi autorem studie a **čelními představiteli MAS SJN**
- Zhodnocení **povědomí o rozsahu** přeshraniční spolupráce MAS SJN na základě ankety pro **obyvatele území MAS SJN**

Hlavní cíl práce je obecné zhodnocení rozsahu a způsobů přeshraniční spolupráce MAS SJN.

Při polostandardizovaných rozhovorech mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN bude hodnocena spolupráce mezi MAS SJN se zahraničními aktéry regionálního rozvoje v oblastech – kulturní, sportovní, ekonomické, cestovní ruch a turistika, bezpečnostní, spolky a sdružení, samospráva a školství.

2.2 Metodika

V rozboru literatury (teoretická východiska) se za použití techniky studie dokumentů práce zaměřuje zejména na popis aktérů, nástrojů a faktorů regionálního rozvoje České republiky a rovněž na roli MAS jako jedné z dominantních uskupení v rozvoji území regionálního rozvoje na mikroregionální úrovni. V další části se práce věnuje obecné charakteristice MAS SJN se zaměřením na metodu LEADER a standardizaci MAS v programovém období 2014-2020.

Vytčených cílů bude dosaženo pomocí vlastních dotazníkových šetření, která lze obecně dělit na standardizované (polostandardizované) rozhovory, dotazník (samovyplňující) a anketní dotazník. (JEŘÁBEK, 1993) V předložené diplomové práci jsou zastoupeny všechny tři uvedené možnosti sběru dat.

a) Dotazníková šetření pro zástupce MAS SJN z veřejné sféry a soukromé sféry

Dotazníkové šetření s cílem zhodnotit rozsah přeshraniční spolupráce MAS SJN je určen pro zhruba 50 zástupců MAS SJN z veřejné a 20 zástupců MAS SJN ze soukromé sféry. Dotazování proběhne během pravidelných schůzek zástupců MAS SJN, potažmo během schůzek autora studie s jednotlivými členy MAS. Zajištěna tak je stoprocentní návratnost dotazníků. Vzhledem k dané struktuře členské základny MAS SJN není kladen důraz na sociodemografické charakteristiky respondentů.

b) Standardizované (polostandardizované) rozhovory mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN

Standardizovaných (polostandardizovaných) rozhovorů s cílem zhodnotit způsoby a přínosy přeshraniční spolupráce MAS SJN se zúčastní zhruba 20 představitelů MAS SJN (nejvíce aktivní členové (všichni z programového výboru + další) a zaměstnanci MAS SJN). Rozhovory budou vedeny během schůzek autora studie s jednotlivými členy MAS. Vzhledem k danému personálnímu obsazení MAS SJN nejsou brány v potaz sociodemografické charakteristiky respondentů.

c) Anketa pro obyvatele území MAS SJN

Ankety s cílem zhodnotit povědomí o rozsahu (nejen) přeshraniční spolupráce MAS SJN se zúčastní 200 obyvatel regionu MAS SJN. Anketní dotazník bude vyplňován za přítomnosti autora studie během různých příležitostí (osobní návštěvy, pracovní návštěvy, společenské akce, schůze, apod.). Zajištěna tak je stoprocentní návratnost anketních dotazníků.

Důraz bude kladen na **sociodemografické charakteristiky** respondentů, jako jsou:

- Věk (skupiny: 18 – 40, 41 – 60, 61 a více)
- Pohlaví (cca 50 % žen a 50 % mužů)
- Bydliště (centra Nepomuk a Spálené Poříčí, obce 500 – 1000 obyv, obce do 500 ob.)
- Vzdělání (základní a SO bez maturity, středoškolské s maturitou, vysokoškolské)

Dotazníková šetření, polostandardizované rozhovory i anketa budou zpracovány do grafické podoby v MS Excel 2020. Tyto výsledky budou dále analyzovány a okomentovány.

3 Teoretická východiska

3.1 Region

Geografický region je územní celek, který je na základě společných znaků vyčleněn z okolního území. Proces vymezování regionů označujeme jako regionalizaci. (SKOKAN, 1999) Přístup k regionalizaci, tedy vytváření a klasifikaci regionů jako části povrchu s cílem geografického výzkumu je celá řada. (WOKOUN, 2011) Obecně lze klasifikovat regiony dle čtyř základních hledisek: (KLAPKA, 2008)

Odvětvové hledisko

Představuje základní geografické členění regionů na *fyzicko-geografické* - vymezeny na základě stejnorodých či podobných přírodních jevů či procesů (geomorfologické, pedologické, hydrologické, klimatické, aj.). *Humánně-geografické* - vymezené dle socioekonomických charakteristik (průmyslové, etnické, aj.) a *komplexních geografických* charakteristik - výsledné regiony vytvořené spojením fyzicko-geografických a humánně – geografických faktorů (např. administrativní regiony).

Hledisko formy

Tento typ klasifikace definuje regiony jako *homogenní* (vyznačují se rovnoměrným rozložením kritérií, na základě nichž byly vytvořeny) a regiony *heterogenní* (regiony nestejnorodé propojené vzájemnými intenzivními vazbami).

Taxonomické hledisko

Z taxonomického hlediska se regiony člení na dvě skupiny: *individuální* - vymezeny na základě specifických znaků (Slezsko, Pošumaví, Chodsko, aj.) a *typologické* regiony - vymezovány na základě specifických znaků (CHKO, řídké osídlená periferní oblast, region s hustou železniční sítí, aj.). Obecně platí, že typologických regionů můžeme v závislosti na sledovaném jevu vymezovat násobně více než těch individuálních.

Metodologické hledisko

Metodologické hledisko vysvětluje, na jakém principu jsou konkrétní regiony vymezovány. Takto můžeme vyčlenit region jako *nástroj výzkumu* (region je souhrnná statistická jednotka, pro kterou jsou shromažďována a zpracovávána data). Dále region jako *objekt výzkumu* (vymezený region je konečný cíl výzkumu a jeho stanovením je završen vědecký úkol) a region jako *nástroj managementu území* (tzv. plánovacím regionu, pro který se na základě analýzy stanovuje plán rozvoje).

3.2 Regionální politika / rozvoj

V České republice se do popředí zájmu politiků a odborníků dostává pojem regionální rozvoj až ve druhé polovině devadesátých let 20. století, tedy daleko později než v západní Evropě. (BLAŽEK, 2011) Pojem regionální rozvoj se v běžné praxi často prolíná s pojmem regionální politika. Neexistuje žádná obecně uznávaná definice a různí autoři tak používají definice vlastní. (STEJSKAL, 2009) Regionální rozvoj lze pojmut, jako soubor procesů probíhají uvnitř regionů a týkajících se pozitivních ekonomických, sociálních, environmentálních a jiných proměn regionu. A to jak kvantitativních (extenzivní rozvoj), tak kvalitativních (intenzivní rozvoj) charakteristik regionu. Regionální rozvoj je spojen zejména s aktivitami nižších administrativních celků než je stát – jedná se zpravidla o regionální samosprávné jednotky (typicky kraje). (PEKOVÁ, 2012)

3.2.1 Nástroje a aktéři regionálního rozvoje

Regionální rozvoje je dosahováno celou řadou **nástrojů regionální politiky**, které lze chápat, jako prostředky k napomáhání k dosažení rozvojových cílů regionu. Nástroje regionálního rozvoje lze členit na (GaREP, 2020 [online]):

- *administrativní nástroje* (legislativa a organizační normy)
- *konceptní nástroje* (rozvojové strategie a programy)
- *institucionální nástroje* (instituce a regionální management)
- *věcné nástroje* (infrastruktura, poskytnutí prostor a služeb, poradenství)
- *sociálně-psychologické nástroje* (vzdělávání, komunikace, motivace)
- *finanční nástroje* (systémy finančních podpor, dotace, granty)

Regionální rozvoj je zajišťován **aktéry neboli realizátory regionální politiky**. Ti mají dle konkrétní situace buď přímý anebo nepřímý vliv na rozvoj území. Základním dělením aktérů regionálního rozvoje je na veřejný sektor, komerční sektor a sektor občanský. V jejich výčtu je dále nutné zaměřit se na hierarchickou úroveň pojmu region, protože ti kteří aktéři regionálního rozvoje mají na jeho stupně rozdílný vliv. Mezi aktéry regionálního rozvoje na jednotlivých úrovních patří:

- *Aktéři regionálního rozvoje na státní úrovni* – stát prostřednictvím ministerstev (zejména MMR), kraje, Svaz měst a obcí ČR, celostátní uskupení typu Hospodářská komora ČR a Agrární komora ČR
- *Aktéři regionálního rozvoje na krajské úrovni* – kraje, podnikatelská sdružení, neziskové organizace, vysoké školy, územní orgány státní správy
- *Aktéři regionálního rozvoje na mikroregionální úrovni* – dobrovolné svazky obcí (mikroregiony), **Místní akční skupiny**, obce s rozšířenou působností a obce s pověřeným úřadem
- *Aktéři regionálního rozvoje na obecní úrovni* – obce a obcí zřizované organizace, významní podnikatelé, zájmová sdružení

Takto uvedený výčet aktérů regionálního rozvoje nemá ostré hranice mezi jednotlivými hierarchickými stupni. Jejich vliv pak závisí na rozdílných možnostech a významu jednotlivých aktérů. (HLAVÁČEK, 2012)

Dle vztahu ke konkrétnímu projektu v oblasti regionálního rozvoje můžeme dále rozlišit typy aktérů (GAVLASOVÁ, 2012):

- *Podílejících se* – aktéři přímo zapojení v daném projektu
- *Zainteresovaní* – aktéři, na které bude aktivita projektu působit
- *Dotčení* – aktéři, v jejichž zájmovém území se aktivita realizuje

Jedním z aktérů regionálního rozvoje a to zejména na mikroregionální úrovni jsou **Místní akční skupiny (MAS)**.

3.2.2 Hlavní faktory regionálního rozvoje v ČR

Efektivní regionální politika je podmíněna analýzou relevantních faktorů regionálního rozvoje, tj. identifikace klíčových determinantů, které mají pozitivní dopady na regionální rozvoj. Faktory regionálního rozvoje jsou v čase značně variabilní, což souvisí především se stupněm poznání socioekonomických procesů a se změnami ve vývoji struktur a jejich vzájemného působení.

Základní dělení faktorů jako rozvojového potenciálu regionů je následující (MMR, 2006):

- *Přírodní zdroje* - přírodní prostředí jako dlouhodobé determinanty regionálního rozvoje
- *Lidské zdroje* - s příslušnou úrovní dovedností a odborného vzdělání
- *Hmotné faktory* - v podobě jejich produkčního potenciálu a infrastruktury
- *Nehmotné faktory* - zejména inovace a schopnost jejich vytváření a šíření, dostupnost a účinné využití informační a komunikační technologie (ICT), institucionální prostředí

Sofistikovanější a podrobnější dělení faktorů regionálního rozvoje České Republiky je následující (MMR, 2013):

a) Postavení regionální politiky v systému veřejných politik státu

Regionální politika byla v ČR systémově koncipována koncem 90. let. Důvodem jejího vzniku byly zejména prohlubující se regionální rozdíly v sociálně ekonomickém rozvoji státu v souvislosti s tehdejší hospodářskou krizí. Dále zahájení procesu přípravy na vstup do EU a rovněž reforma územní veřejné správy. Základy regionální politiky tak byly stanoveny v letech 1998-2000 a to schválením zákona o podpoře regionálního rozvoje, Strategie regionálního rozvoje a státních programů podpory pro nejvíce problémové regiony. K dalším posílení role regionální politiky v rámci veřejných politik došlo v souvislosti

se vznikem krajů v roce 2001 a vstupem ČR do EU v roce 2004, což vedlo k rozvrstvení regionální politiky na evropskou, národní a krajskou a zvýšení objemu finančních prostředků na podporu regionálního rozvoje. Programové období 2007 – 2013 kvůli nastavení příslušných programů financovaných z fondů EU vedlo k více méně plošné

orientaci podpory, která nebyla cílena na specifické problémy a potřeby jednotlivých regionů.

V programovém období 2014 – 2020 došlo ke změně, kdy sektorové programy financované z fondů EU i státního rozpočtu obsahovaly kritéria pro alokaci prostředků preferující žadatele z nejvíce potřebných částí státu. Toto je nezbytné do budoucna (PO 2021+) ještě posílit využitím nových, územně podmíněných nástrojů reagujících na diferencované potřeby různých typů území a státem podporovaných regionů.

b) Setrvačnost regionální struktury státu

ČR se vyznačuje dlouhodobě relativně stabilní a setrvačnou regionální a sídelní strukturou, která ve střednědobém časovém horizontu neprochází příliš radikálními změnami s to ani v období dynamického ekonomického vývoje, ani v časech hospodářské krize. Po vstupu ČR do EU lze identifikovat určité pozitivní i negativní trendy ve vývoji prostorové struktury, na které musí regionální politika reagovat. V posledních letech dochází k výraznému zvýšení příspěvku některých regionů k ekonomickému růstu a zvýšení konkurenceschopnosti naší ekonomiky (např. aglomerace a regionální centra s růstovým potenciálem, pohraniční oblasti s Německem a Rakouskem těžící z kontaktů s jejich vyspělou ekonomikou či oblasti v zázemí dálniční sítě). Naopak stále zaostávají problémové regiony na severozápadě Čech a severní Moravě s rizikem možného prohloubení v důsledku delší stagnace české ekonomiky, potažmo restrukturalizace tamní ekonomiky. Negativním jevem je i nárůst rozsahu periferních území a to zejména ve vnitrozemských částech státu a územní koncentrace sociálně vyloučených lokalit.

c) Demografický vývoj a trh práce

Demografický vývoj představuje klíčový faktor regionálního rozvoje. V posledních letech dochází ke změnám v územním rozložení obyvatelstva v důsledku migrace. Tento trend bude s největší pravděpodobností dále sílit. Negativní důsledky pro demografický a ekonomický vývoj může mít do budoucna vylidňování prostoru severní, střední a východní Moravy a jiných periferních oblastí státu. Kladné migrační saldo (dané jak vnitřní tak i zahraniční migrací) je odrazem atraktivity rozvinutých regionů (Praha a její zázemí, Brněnská a Plzeňská metropolitní oblast, Českobudějovická aglomerace,

Hradecko-Pardubická aglomerace). Kromě vylidňování ekonomicky zaostalých regionů je hlavním úkolem řešení problémů souvisejících se stárnutím populace.

Trh práce se dlouhodobě vyznačuje výraznou regionální diferenciací z hlediska míry nezaměstnanosti. Nepříznivé charakteristiky zaznamenávají zejména Ústecký, Moravskoslezský a částečně i Olomoucký kraj, kde se vedle výrazně nadprůměrné obecné míry nezaměstnanosti zvyšuje i dlouhodobá nezaměstnanost, často ve vazbě na rizikové skupiny obyvatelstva. V posledních letech je obecná míra nezaměstnanosti v ČR v porovnání s EU na velmi nízké úrovni. S vývojem trhu práce souvisí vzdělanostní charakteristiky obyvatel. Ty představují zásadní faktor pro modernizaci a konkurenceschopnost ekonomiky. Z hlediska vzdělanosti obyvatel se ukazují příznivé trendy v celostátním měřítku, avšak stále existují značné regionální rozdíly mezi nejvíce rozvinutými regiony a těmi zaostávajícími.

d) Ekonomické faktory

Ekonomické faktory jako je ekonomická výkonnost, sektorová a odvětvová struktura ekonomiky, velikost firem nebo úroveň modernizace patří mezi rozhodující faktory regionálního rozvoje. Z hlediska ekonomické výkonnosti se dlouhodobě projevuje dominantní postavení Prahy jako jednoho z pólů rozvoje celé EU. Ostatní části ČR s nevýraznými mezikrajskými rozdíly v hospodářské výkonnosti jsou stále pod průměrem EU. Výrazná je vazba mezi sektorovou a odvětvovou strukturou a prostorovou strukturou sociálně ekonomického vývoje ČR. Regiony vyznačující se výrazným podílem tradičních odvětví (zejména těžkého průmyslu v oblasti severozápadních Čech a Ostravska, zemědělství a základních průmyslových odvětví v periferních oblastech, potažmo dalších tradičních odvětví bez potřebné modernizace) se vyznačují dlouhodobě nízkým tempem ekonomického růstu, vysokou nezaměstnaností a narůstajícími sociálními problémy. Naopak oblasti s dynamickými změnami ve vývoji své hospodářské základny (orientace na služby, modernizace klíčových průmyslových odvětví, high-tech sektor) zvyšují svoji konkurenceschopnost v národním a někde i mezinárodním měřítku. Jde o většinu metropolitních oblastí a jejich aglomerací.

e) Infrastruktura

Infrastruktura má v případě kvalitní a dostatečně husté sítě výrazně pozitivní vliv na rozvoj regionu a to zejména v případě, kdy v daném území jsou k dispozici další klíčové faktory rozvoje - především lidské zdroje a inovační potenciál. V podmínkách daných geografickou polohou ČR k tomu přistupuje napojení na mezinárodní infrastrukturní sítě. V případě dopravní infrastruktury je v některých částech státu hospodářský rozvoj výrazně limitován nedostatečně hustou a rovněž nekvalitní dopravní sítí (zejména severní část ČR), což se promítá i do nižší úrovně dopravní obslužnosti. Nezbytné je tak dobudování klíčových tahů v dálniční síti (např. D3) a dokončení modernizace hlavních železničních koridorů. Dalším prostorovým problémem je zhoršující se dopravní napojení okrajových částí většiny krajů na střediska krajského významu, což přispívá k růstu periferality těchto území. V oblasti ostatní technické infrastruktury se ČR nevyznačuje výraznými rozdíly mezi kraji (pátevní sítě i hustota základních sítí více méně kopíruje hustou síť sídel). Problémem se jeví spíše zastaralost technické vybavenosti zejména v případě vodovodů a kanalizací, která omezuje další hospodářský a sídelní rozvoj i řešení jeho ekologických dopadů.

f) Technologické změny a inovace

Technologický rozvoj a inovace v úzké vazbě na vědu a výzkum jsou významným hybatelem rozvoje hospodářství i faktorem, který při vhodném uplatnění může zásadním způsobem přispět k odstranění hlavních bariér v rozvoji jednotlivých regionů (např. snížením energetické a materiálové náročnosti) a rovněž podnítit zásadní strukturální změny směrem k vyšší konkurenceschopnosti. V rámci ČR hraje tento faktor regionálního rozvoje dominantní roli v pólech rozvoje - Praha, Brno, Ostrava, Liberec, Plzeň, a obě jádra Hradecko-pardubické aglomerace, kde značnou roli hraje i možnost navázání spolupráce s univerzitním prostředím. Stále však zaostává prostorová difuze výsledků tohoto procesu z jader směrem do zázemí, potažmo venkovského prostoru.

g) Kvalita životního prostředí a životních podmínek obyvatelstva

Kvalita životního prostředí má v podmínkách ČR zásadní vliv na aktuální stav i perspektivy rozvoje jednotlivých regionů. Dopady stavu a vývoje jednotlivých složek ŽP se rozdílně projevují nejen v různých částech státu, ale i v jednotlivých typech území. Obecně platí, že se oblasti s vysokým stupněm environmentálního ohrožení nacházejí jak v území s vysokou hustotou obyvatel a ekonomických aktivit (Pražská metropolitní oblast, Ústecký kraj, Ostravsko), tak i v zemědělsky orientovaných územích (jižní Morava) nebo přírodně cenných oblastech (Šumava). Významným limitem pro ekonomický a sídelní rozvoj je ohrožení území negativními přírodními procesy (povodně, sucho, kůrovcová kalamita). Preventivní opatření se přitom často nerealizují dle pořadí důležitosti, ale podle subjektivních faktorů (např. stupeň projektové přípravy) a jsou zaměřena spíše na omezení důsledků negativních přírodních procesů než snížení rizika jejich vzniku (např. krajinnými úpravami). Stále přetrvává nepříznivý stav ŽP (kvalita ovzduší) zejména v oblasti severozápadních Čech a Ostravské aglomerace s negativním vlivem na zdraví obyvatel,

což v kombinaci se zhoršujícími sociálně ekonomickými podmínkami (ztížený přístup na trh práce, sociální vyloučení) vede k omezení možností rozvoje území. Ve venkovských periferních oblastech se dále prohlubuje zhoršená dostupnost základní občanské vybavenosti v oblasti školství, zdravotnictví nebo sociální péče, ale i dalších základních služeb (např. maloobchod). Tyto oblasti jsou tak závislé na dopravní dostupnosti center, které potřebné služby zajišťují.

h) Kulturní potenciál a cestovní ruch

Kultura představuje významný faktor regionálního rozvoje, rozdílný v jednotlivých částech státu dle velikosti svého potenciálu a možností jeho využití. Dominantní postavení Prahy jako kulturního centra ČR je posíleno plněním kulturních funkcí v mezinárodním měřítku. Kulturními funkcemi národního významu se vyznačuje Karlovarský kraj a částečně Jihomoravský kraj. V posledních letech roste význam Ostravy, a to i ve vazbě na kulturní využití původní průmyslové infrastruktury a rovněž západočeské metropole Plzně. Obecně platí, že využitelnost kulturního potenciálu s postupující vzdáleností od krajských center až na výjimky klesá. Příspěvek cestovního ruchu v národním hospodářství ČR je poměrně stabilizovaný, ale jeho výkonové ukazatele jsou stále z větší

části zajišťovány Prahou jako centrem cestovního ruchu ČR. Významné postavení zauímají i Karlovarský kraj (lázeňství), Krkonoše, Šumava a centra typu Český Krumlov. Stále se nedaří využít potenciál daný přírodními i kulturně historickými předpoklady v řadě oblastí ČR. Zejména v problémových oblastech se zřejmým sociálně ekonomickým zaostáváním jde o často jediné perspektivní odvětví zajišťující jejich udržitelný rozvoj (např. Jeseníky).

i) Cíle EU a jejich politik

Regionální rozvoj v ČR je od jejího vstupu do EU v roce 2004 (a částečně i před ním) výrazně ovlivňován faktory vztahujícími se ke strategickým a rozvojovým cílům EU. Tyto vlivy se plně uplatnily jak v programovém období 2007-2013, tak v PO 2014-2020. Jedná se jak od snahu kohezní politiky EU o konvergenci, určenou pro ekonomicky nejslabší regiony, tak snahu o na plnění cílů v podobě zvýšení konkurenceschopnosti v celosvětovém měřítku, podporu vědy a výzkumu a zavádění technologií a inovací vyšších řádů. Politikou EU uplatňovanou i na území ČR s jednoznačně pozitivními dopady na venkovský prostor je politika podpory zemědělství a venkova (návaznost na MAS).

j) Organizace veřejné správy

Organizace veřejné správy a vazby jejích jednotlivých úrovní jsou právním a institucionálním základem regionálního rozvoje a uplatňování regionální politiky. Reforma veřejné správy z přelomu tisíciletí zavedla do celého systému vedle dosavadních orgánů státní správy i obě úrovně územní samosprávy (kraj a ORP) s řadou kompetencí pro aktivní ovlivňování regionálního a územního rozvoje. V rámci soustavy orgánů státní správy má vrcholné postavení v oblasti regionální politiky Ministerstvo pro místní rozvoj. To se při uplatňování této kompetence potýká jak s nedostatek rozpočtových zdrojů na programovou podporu nejvíce problémových částí státu, tak se svou koordinační funkcí spočívající v prosazování průniku jednotlivých rozvojových politik různých aktérů regionálního rozvoje. Možnosti krajů v ovlivňování regionálního rozvoje naráží především na systém jejich financování, kdy je finanční autonomie krajů ve srovnání s obcemi výrazně nižší. Možnost krajských samospráv autonomně stanovit prostorovou distribuci zdrojů podle územních potřeb jsou tak značně omezené. Přesto se většina krajů snaží aktivně řešit problémy v nejvíce potřebných mikroregionech či obcích ve svém správním obvodu.

Na mikroregionální úrovni je z hlediska podpory regionálního a místního rozvoje pozitivním procesem široce rozvinutá meziobecní spolupráce (dobrovolné svazky obcí) umožňující řešení lokálních problémů, potažmo využití předpokladů nadregionálního významu. Se vstupem ČR do EU přistoupilo široké uplatnění metody LEADER založené na spolupráci místních samospráv, podnikatelského a neziskového sektoru v rozvoji území v rámci **místních akčních skupin (MAS)**.

3.3 Místní akční skupina (MAS)

Místní akční skupina (LAG - Local Action Group) je společenství občanů, neziskových organizací, podnikatelské sféry a veřejné správy (obce, dobrovolné svazky obcí), které iniciují rozvoj regionu, v němž působí. (*MZE, 2020 [online]*) MAS se primárně zaměřují na rozvoj venkovských oblastí. Taková území nelze považovat za jednotný prostor, a to nejen na evropské, ale i na národní úrovni. Je tedy nutné přistupovat k rozvoji s ohledem na místní specifika. (*PERLÍN, 2010*) Členové MAS spolupracují při získávání finanční podpory jak z fondů EU, tak z národních programů. Nedílnou součástí práce MAS je realizace místních rozvojových strategií. Při rozvojových aktivitách MAS je vyžadováno zapojení obyvatel, vzájemná domluva, využití kompromisu a snaha vzbudit zájem obyvatelstva o zapojení se do rozvoje území, ve kterém žijí. Role místních akčních skupin se odlišuje od politické sféry zejména svou transparentností a snahou o podporu především místní komunity (obyvatelé, podnikatelé a spolky). Na mikroregionální úrovni regionálního rozvoje jsou MAS pro Českou republiku spolu s dobrovolnými svazky obcí (mikroregiony) nejvýznamnější formou spolupráce. (*ČEPELKA, 2001*) Fungování MAS je založeno na metodě LEADER.

3.3.1 LEADER

Metoda LEADER je zkratkou francouzského „Liaison EntreActions de Développement de l'Économie Rurale“ tedy „Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku“. V době postupující globalizace a s tím souvisejících rizik jako je vylidňování venkova či zvyšování disparit mezi urbánními a rurálními oblastmi, je metoda LEADER zaměřena na stabilizaci a zlepšení kvality života ve venkovských oblastech. (*WOODS, MCDONAGH, 2011*) Základním východiskem metody LEADER je princip „zdola nahoru“ („bottom up“).

Tedy, že všechny náměty a projekty by měly vycházet z myšlenek a podnětů místních venkovských subjektů a občanů. (MZE, 2020 [online]) Právě takové myšlení nebylo v minulosti ve vybraných členských zemích EU podporováno, a proto se postsocialistické státy musely naučit pracovat s novými možnostmi podpory rozvoje venkova, které tato metoda EU přinesla. (RAY, 2020) Při implementaci metody LEADER by nemělo docházet k řízení regionálního rozvoje krajskou, státní anebo dokonce evropskou politickou mocí. Zároveň je pro správné fungování metodiky LEADER nutné zapojit co nejvíce subjektů v regionu působících. Právě ty totiž jako jediné přesně znají silné a slabé stránky daného regionu a jsou schopny dobře řešit své vlastní problémy a využít příležitosti. Metoda LEADER je obecně považována za jednu z nejúčinnějších metod rozvoje venkova v Evropě s více než dvacetiletou implementační zkušeností. Program spojuje různé aktéry rozvoje venkova a zařazuje do místního rozvoje velké množství soukromých zdrojů a činností založených na dobrovolnosti. Nejedná se tedy pouze o alokaci zdrojů zaměřující se pouze na jednotlivé projekty. (WADE, RINNE, 2011) K rozvoji metody LEADER v rámci EU došlo po vstupu deseti nových členských států do EU v roce 2004 (včetně ČR) a poté připojení Bulharska a Rumunska v roce 2007, kdy se tato metoda (neo)endogenního regionálního rozvoje stala jednou z dominantních metod v Evropě. Program LEADER byl zaveden ve všech zemích EU v období 2007–2013, možnosti její aplikace a potenciál ovlivnit venkovské oblasti se v jednotlivých zemích výrazně liší. (KONEČNÝ, 2019)

Základní principy metody LEADER

a) Existující strategie místního rozvoje

Pro správný, kompaktní a udržitelný rozvoj území, je důležité zmapovat jeho silné a slabé stránky. Vědět, jaká jsou možná ohrožení a jaké příležitosti je v daném regionu možné využít (SWOT analýza). Právě na základě detailně zpracovaného výchozího stavu území je žádoucí zpracovat strategii místního rozvoje. Ta je souhrnným rozvojovým plánem, který povede ke kompletnímu rozvoji území v širokém rozsahu oblastí s důrazem na provázání jednotlivých aktivit.

b) Partnerství mezi veřejnou a soukromou sférou na místní úrovni tvořící MAS

Partnerství veřejného (obce, organizace založené obcemi, kraji, státem) a soukromého sektoru (podnikatelé, neziskové organizace, aktivní občané) je realizováno prostřednictvím místních akčních skupin. Struktura partnerů MAS by měla být dobře vyvážená a reprezentovat stávající místní zájmové skupiny napříč spektrem socioekonomických odvětví regionu.

c) Integrované a multisektorové akce

Projekty realizované na základě vytvořené místní strategie rozvoje území jsou založené na součinnosti mezi jednotlivými subjekty z různých odvětví působících v regionu. Plánované a následně realizované projekty by měly být navzájem propojené a koordinované a vytvářet tak celou řadu synergických efektů v rozvoji území.

d) Inovační přístup

Metoda LEADER hraje významnou roli při stimulaci inovačních přístupů k rozvoji rurálních oblastí. MAS při realizaci svých strategií místního rozvoje uplatňují a podporují inovativní řešení problémů prostřednictvím zavedení nových produktů, procesů nebo postupů. V regionech tato podpora znamená i přenos a přijetí inovací vyvinutých jinde, modernizaci tradičních forem know-how nebo nalézání nových řešení přetrvávajících problémů venkova, které se v rámci jiných politických kroků nepodařilo v minulosti vyřešit.

e) Mezinárodní a národní spolupráce

Spolupráce zahrnuje účast MAS na společném projektu s jinou MAS nebo se skupinou, která uplatňuje principy metody LEADER v jiném regionu daného státu, dalším členském státu EU, případně i s partnerem mimo EU. Projekty spolupráce musí zahrnovat konkrétní společný projekt s konkrétním výstupem a nejsou jen pouhou výměnou zkušeností.

f) Vytváření sítí

MAS v jednotlivých zemích vzájemně spolupracují a vyměňují si zkušenosti v rámci partnerských sítí. V rámci ČR se jedná o **Národní síť MAS**. Spolupráce je žádoucí nejen formou zapojení se do obdobných asociací, ale také vytvářením partnerských MAS

působících v rámci geografických celků (např. krajská síť MAS), vytváření partnerství s MAS ze zahraničí, apod. Vytváření sítí zahrnuje sdílení informací a zkušeností, výměnu dosažených výsledků a know-how mezi jednotlivými MAS, ale i zástupci státní správy a organizacemi, které se na regionálním rozvoji podílejí. Vytváření sítí je rovněž prostředkem přenášení osvědčených postupů, šíření inovativních přístupů a rovněž mohou pomoci překonat izolaci, se kterou se musí vyrovnávat některé venkovské oblasti. (NS MAS, 2015)

Historie metody LEADER v ČR

Metoda LEADER jako iniciativa Evropské unie vznikla již roku 1991 a to s cílem podpořit rozvoj venkova prostřednictvím aktivity místních obyvatel, kteří tak mohou aktivně formovat vlastní budoucnost. V původních členských zemích EU (15) byly postupně od roku 1991 realizovány iniciativy LEADER I, LEADER II a LEADER+, na které navázal program LEADER 2007–2013 v celé rozšiřující se EU. Intenzivní rozvoj metody LEADER v rámci České republiky nastal v souvislosti s **Programem obnovy venkova (2003-2006)**, v jehož souvislosti vznikly v ČR první MAS a to v roce 2002. Současně byl od roku 2004 nastartován samostatný národní program **LEADER ČR** financovaný výhradně ze státního rozpočtu ČR, který byl vypisován v letech 2004–2008, jako roční dotační program Ministerstva zemědělství. Další příležitostí pro MAS byl Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství v programovém období 2004–2006 (**LEADER+**), který byl spolufinancován Evropskou unií. V rámci programu LEADER+ pilotně realizovalo své strategie 10 MAS. Od r. 2007 byl LEADER jednou z Os Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013, konkrétně Osy IV. LEADER. Tento program **LEADER 2007–2013** umožnil v roce 2008 výběr 48 MAS a v roce 2009 32 MAS, a tím naplnění předpokládaného limitu 80 MAS, které měly působit v letech 2007–2013 na území ČR. Na základě rozhodnutí Ministerstva zemědělství ČR bylo dodatečně podpořeno ještě dalších 32 MAS a celkový počet MAS působících v letech 2007–2013 na území ČR činil 112. Ostatní MAS mohly být zapojeny formou projektů spolupráce MAS. Na LEADER 2007-2013 navazuje v novém programovém období **LEADER 2014+** (LEADER 2014-2020), z něhož mohou čerpat podporu jen ty MAS, které splnily podmínky standardizace MAS. (MZE, 2020 [online]), (MZE, 2008), (NS MAS, 2011)

3.3.2 Standardizace MAS v programovém období 2014-2020

V programovém období (2014-2020) musely MAS projít tzv. standardizací MAS, tedy splnit požadavky pro obdržení **Osvědčení o splnění standardů MAS** a mohly tak žádat o podporu implementace své rozvojové strategie.

Základní parametry MAS nutné pro standardizaci v PO 2014-2020 (MZE, 2014)

Standards, které jsou nastaveny na základě zkušeností z programovacího období 2007-2013 jsou rozděleny do pěti tematických okruhů:

- územní působnost
- místní akční skupina
- orgány MAS
- kancelář MAS
- institucionalizace MAS

Standards jsou nastavovány na základě zkušeností z programovacího období 2007-2013, kdy je důraz kladen především na to, aby MAS byla otevřeným místním partnerstvím a aby všechny činnosti MAS byly maximálně transparentní a nediskriminační.

a) Územní působnost

- Území působnosti MAS je celistvé, netvoří je izolované územní celky (až na výjimky)
- Území působnosti MAS má 10 tis. až 100 tis. obyvatel a nezahrnuje města s více než 25 tis. obyvateli.
- Území jednotlivých MAS se nesmí překrývat.
- Všechny obce dotčené MAS schválí zařazení území obce do území působnosti dané MAS na období 2014 – 2020

b) Místní akční skupina

- MAS je tvořena partnery MAS, kteří zastupují veřejné a soukromé místní socioekonomické zájmy.
- Na rozhodovací úrovni nepředstavuje ani veřejný sektor ani žádná z jednotlivých zájmových skupin více než 49 % hlasovacích práv.
- Partneři MAS musí mít na území působnosti MAS trvalé bydliště, sídlo nebo provozovnu nebo musí prokazatelně na daném území místně působit.
- MAS je otevřeným partnerstvím - podmínky pro přistoupení partnerů jsou uvedeny ve stanovách nebo zakládací listině či statutu a jsou zveřejněny na webu MAS.
- Počet partnerů MAS v území je nejméně 21

c) Orgány MAS

- MAS má vytvořeny vlastní orgány – *nejvyšší orgán* a dále orgány plnící minimálně tyto funkce: *rozhodovací, výběrovou a kontrolní* (jeden partner může být kromě nejvyššího orgánu členem pouze jednoho povinného orgánu).

Nejvyšší orgán

- Je tvořen všemi partnery MAS, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv
- Mezi jeho *kompetence* patří zejména:
  - schválení svého jednacího řádu a dalších vnitřních předpisů MAS
  - nese zodpovědnost za distribuci veřejných prostředků a provádění SCLLD v území působnosti MAS
  - zřízení povinných orgánů: rozhodovací, kontrolní a výběrový orgán a volba jejich členů
  - rozhoduje o přijetí nebo vyloučení partnera MAS
  - distribuce veřejných finančních prostředků - schvaluje SCLLD, schvaluje způsob hodnocení a výběru projektů, zejména výběrová kritéria pro výběr projektů, schvaluje rozpočet MAS
  - schvaluje výroční zprávu o činnosti a hospodaření MAS
  - rozhoduje o fúzi nebo zrušení MAS

Rozhodovací orgán

- Jeho členové musí být voleni z partnerů MAS, přičemž veřejný sektor ani žádná ze zájmových skupin nepředstavuje více než 49 % hlasovacích práv.
- Mezi jeho *kompetence* patří zejména:
  - schvaluje uzavření a ukončení pracovněprávního vztahu s vedoucím zaměstnancem pro realizaci SCLLD
  - schvaluje výzvy k podávání žádostí
  - vybírá projekty k realizaci a stanovuje výši alokace na projekty na základě návrhu výběrového orgánu
  - svolává nejvyšší orgán minimálně jedenkrát ročně

Výběrový orgán

- Jeho členové musí být voleni ze subjektů, které na území MAS prokazatelně místně působí. Je-li členem výběrového orgánu právnická osoba, zmocní fyzickou osobu, aby ji v orgánu zastupovala, jinak právnickou osobu zastupuje člen jejího statutárního orgánu.
- Mezi jeho *kompetence* patří zejména:
  - předvýběr projektů na základě objektivních kritérií – navrhuje jejich pořadí podle přínosu těchto operací k plnění záměrů a cílů SCLLD

Kontrolní orgán

- Členové kontrolního orgánu musí být voleni z partnerů MAS.
- Mezi jeho *kompetence* patří zejména:
  - projednávání výroční zprávy o činnosti a hospodaření MAS
  - dohlíží na to, že MAS vyvíjí činnost v souladu se zákony, platnými pravidly, standardy MAS a SCLLD
  - nahlížení do účetních knih a jiných dokladů organizace týkající se činnosti MAS a kontrolovat tam obsažené údaje
  - kontrolovat metodiku způsobu výběru projektů MAS a její dodržování, včetně vyřizování odvolání žadatelů proti výběru MAS
  - zodpovídá za monitoring a hodnocení SCLLD

d) Kancelář MAS

- Žadatel o standardizaci musí mít vedoucího zaměstnance pro realizaci SCLLD v pracovně právním vztahu.
- MAS musí mít **internetové stránky** obsahující minimálně tyto informace:
  - zřizovací dokumenty (stanovy, zakládací listina či statut),
  - aktuální seznam partnerů a zájmových skupin MAS
  - adresa sídla a kanceláře, konzultační hodiny a kontaktní osoba
  - mapa územní působnosti
  - výroční zpráva o činnosti a hospodaření MAS
  - seznam členů povinných orgánů

e) Institucionalizace MAS

- Žadatel o standardizaci MAS je jednou z následujících **právních forem**:
  - a) Spolek podle § 214 a podle § 3045 občanského zákoníku
  - b) Obecně prospěšná společnost vzniklá podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů
  - c) Ústav podle § 402 občanského zákoníku
  - d) Zájmové sdružení právnických osob vzniklé podle § 20f zákona č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Žadatel o standardizaci vede účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb.
- MAS získala nejhůře ohodnocení B v hodnocení Finančního zdraví a zhodnocení personální a majetkové propojenosti
- Všechny kompetence orgánů MAS, principy jejich jednání a přijímání rozhodnutí a způsob jejich obsazování jsou jednoznačně definovány ve stanovách nebo zakládací listině či statutu, které respektují principy metody LEADER

MAS musí mít projednanou a schválenou strategii rozvoje pro své území (pro programové období 2014 – 2020). Jedná se o tzv. **Strategii komunitně vedeného místního rozvoje** (SCLLD - Community-led local development strategy), což je ucelená soustava operací za účelem splnění cílů a potřeb na místní úrovni, která přispívá k dosažení

strategie Evropské Unie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění. Tato strategie je výhradně koncipována a prováděna MAS. Členové MAS musí prokázat, že jsou schopni tuto rozvojovou strategii implementovat.

Efektivní činnost MAS je podmíněna profesionální fungováním její kanceláře a vhodným rozdělením kompetencí v rámci jejího managementu. Modelů organizační struktury MAS je celá řada, stejně jako možností kolik konkrétní MAS zaměstnává osob a na jaký úvazek. Obecný model **organizační struktury kanceláře MAS** (PELCL, 2008) je následující:

Manažer MAS – čelní představitel celé organizace, který řídí a koordinuje její činnost. Stará se o personální agendu, zajišťuje publicitu MAS a styk s veřejností. Rovněž obsahově připravuje podklady pro jednání orgánů MAS a podílí se na projektech a komerčních aktivitách MAS.

Administrativní pracovník MAS – podpůrný pracovník (asistent) zajišťující administrativní agendu a chod kanceláře. Eviduje a archivuje dokumentace a korespondence, zpracovává také zápisy z porad vedení MAS a z jednání jednotlivých orgánů MAS.

Projektový manažer – zajišťuje administraci projektů MAS, poskytuje poradenství s žádostmi do programů podpory z MAS. Realizuje vlastní projekty a komerční aktivity MAS.

Účetní (finanční manažer) - zajišťuje účetnictví dané MAS. Kontroluje čerpání rozpočtu i čerpání dotací v rámci jednotlivých programů podpory.

MAS 2021+

Na programové období 2014-2020 plynule navazuje programové období 2021+ (2021-2027). Přípravu MAS na nové programové období upravuje Metodické stanovisko MMR. V rámci přípravy na programové období 2021-2027 je nutné aktualizovat informace poskytnuté MAS v rámci procesu Standardizace MAS a zkontrolovat plnění požadovaných standardů MAS pro nadcházející programové období. Podmínkou pro podání žádosti o podporu strategie komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD) je úspěšné absolvování této kontroly. MAS musí dodržovat požadované standardy po celou dobu realizace integrované strategie. Na proces kontroly dodržování standardů MAS navazuje podání

žádosti o podporu strategie CLLD. V rámci příprav na programové období 2021-2027 je proto rovněž nutné v dostatečném předstihu definovat požadavky na obsahové náležitosti strategií komunitně vedeného místního rozvoje. (MZE, 2020)

3.3.3 Národní síť MAS ČR

V České republice působí 179 MAS, z nich je 167 (data k 31. 5. 2020) členem Národní sítě Místních akčních skupin České republiky, z. s., spolku založeném v roce 2007. Národní síť MAS sdružuje MAS pracující podle základních kritérií vydaných pro fungování MAS. Rozvíjí spolupráci s dalšími aktéry, kteří působí v oblasti regionálního rozvoje venkova. Hájí společné zájmy členských MAS ve vztahu k orgánům státu. Prosazuje transparentní, rovné a administrativně jednoduché stanovení pravidel pro fungování MAS a podmínek pro rozšiřování vlivu a úlohy MAS při administraci dotací z fondů určených k podpoře rozvoje venkova. NS MAS dále reprezentuje a zastupuje členské MAS v jednáních na národní a mezinárodní úrovni. Propaguje a popularizuje úlohu MAS v komunitně vedeném místním rozvoji a to pořádáním a organizováním přednášek, školení k podpoře regionálního rozvoje. Podílí se na pořádání národních a mezinárodních konferencí, výstav, exkurzí, soutěží, slavností, společenských a kulturních akcí podporujících udržitelnost a fungování venkova.

Národní síť Místních akčních skupin má danou **organizační strukturu**:

Valná hromada NS MAS – nejvyšší orgánem NS MAS. Každá členská MAS je oprávněna vyslat na valnou hromadu své zástupce, kdy má jeden z těchto zástupců právo disponovat rozhodujícím hlasem vysílající MAS. Valná hromada volí členy Kontrolní komise, schvaluje členy výboru, změnu stanov NS MAS, koncepci činností a úkoly pro nastávající období. Valná hromada rovněž schvaluje výši členských příspěvků.

Výbor NS MAS – statutární a výkonný orgánem NS MAS, který za svou činnost odpovídá Valné hromadě. Výbor je složen z minimálně třinácti členů, kteří zastupují jednotlivé kraje. Předseda Výboru NS MAS je volen z jeho členů, zastupuje NS MAS navenek a jedná jeho jménem. Dále organizuje a řídí činnost

spolku podle usnesení Valné hromady a v souladu se stanovami. Hospodaří s finančními prostředky podle schváleného rozpočtu při dodržování obecně platných závazných předpisů.

Kontrolní komise – je pětičlenná, má povinnost zajišťovat kontrolu dodržování stanov a vnitřních předpisů NS MAS a také účelné hospodaření a rozpočtovou kázeň NS MAS.

Krajská sdružení (krajské sítě) NS MAS – vznikají, pokud se na tom dohodne nadpoloviční většina členských MAS z daného kraje, s nimiž poté intenzivně spolupracují. KS MAS disponuje obdobnými orgány jako NS MAS.

Fungování NS MAS zajišťuje **kancelář NS MAS** (členové jsou jmenováni Výborem NS MAS), v níž v pracovně-právním vztahu působí **výkonný ředitel NS MAS**, který je výkonným orgánem NS MAS, jehož pracovní náplní je především profesionální zajištění činnosti NS MAS a jejich orgánů. V kanceláři NS MAS rovněž působí **analytik NS MAS** a **administrátor finančního a provozního managementu**, kteří tvoří správní složku NS MAS, která má za úkol zajistit administrativní provoz NS MAS a jejich orgánů. Ke splnění úkolů nebo k zajištění dlouhodobé specializované činnosti výboru NS MAS jsou zřizovány **pracovní skupiny NS MAS** složené z členů výboru, členů organizace a případně externích odborníků. Činnosti pracovních skupin jsou zaměřeny na plnění cílů a hlavních úkolů NS MAS. (NS MAS, 2020 [online])

4 Vlastní práce

4.1 Místní akční skupina svatého Jana z Nepomuku

Místní akční skupina svatého Jana z Nepomuku (MAS SJN) je zapsaný spolek se sídlem na Náměstí Svobody 132 ve Spáleném Poříčí a člen NS MAS ČR. MAS SJN byla ustavena jako občanské sdružení v říjnu roku 2004. Zakládajícími členy byly DSO Mikroregion Nepomucko a podnikatelé Radovan Sochor a Václav Silovský, postupně přistupovali další zástupci veřejné i soukromé sféry. V současnosti má MAS SJN 35 členů a složení členské základny zcela odpovídá požadovanému partnerství veřejného, podnikatelského a neziskového sektoru a představuje reprezentativní zastoupení obyvatel území. MAS SJN působí na území 27 členských obcí (*viz PŘÍLOHA č. 2*) bývalého okresu Plzeň-jih v Plzeňském kraji v regionu soudržnosti NUTS II Jihozápad (*viz PŘÍLOHA č. 3*). Leží na rozhraní Plzeňského, Středočeského a Jihočeského kraje, s krajským centrem Plzní v dojezdové vzdálenosti cca 30 km. Celková rozloha území je 342,3 km², počet obyvatel k 1. 1. 2020 činil 13 281, hustota osídlení 38,8 obyv./km² (ČSÚ, 2020 [online]). Krajinu území tvoří především zvlněná pahorkatina s nadmořskými výškami okolo 500 m n. m. V území převažuje zemědělská a lesní půda, podíl vodních ploch je poměrně nízký.

4. 1. 1 Geografická charakteristika MAS SJN

Sídelní struktura a obyvatelstvo

Území MAS SJN je typickou venkovskou oblastí s malou hustotou osídlení, rozptýlenou sídelní strukturou a množstvím obcí s nízkým počtem obyvatel. Nachází se zde 2 větší obce (se statusem město) – Nepomuk a Spálené Poříčí. Zejména Nepomuk lze jako ORP označit za centrum regionálního významu. Pro oblast Spálenopoříčska funkci ORP zastávají Blovice. Mezi větší obce (městyse) patří Neurazy, Žinkovy, Mladý Smolivec a Čížkov (500-1000 obyvatel). Ostatní obce spadají do velikostní kategorie do 500 obyvatel, přičemž 13 z nich dokonce do kategorie 200 a méně. Obecná míra lidnosti dosahuje zhruba 39 obyv./km² a velmi se liší mezi jednotlivými obcemi (*viz tabulka výše*). Oproti celorepublikovému průměru 134 obyv./km² i krajskému 77 obyv./km² je výrazně nižší. Z hlediska věkové struktury obyvatelstva má vysoké zastoupení skupina lidí v poproduktivním věku a to zejména v malých obcích regionu. Lze očekávat,

že demografické stárnutí obyvatel bude v území nadále pokračovat. Ve srovnání s okresním, krajským i celostátním průměrem zaostává území MAS SJN v podílu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel a naopak tu mají vyšší zastoupení skupiny se základním vzděláním a obyvatelé s výučním listem bez maturity. Vzdělanostní zaostalost obyvatel území, potažmo vyšší podíl obyvatel důchodového věku v porovnání s vyššími územními celky, je jednou ze zásadních překážek rozvoje území.

Technická a dopravní infrastruktura

Vybavenost území technickou infrastrukturou vykazuje nižší úroveň a je značně ovlivněna sídelní strukturou, kdy převažují obce s nízkým počtem obyvatel. Veřejným vodovodem disponuje zhruba 1/3 obcí (50 % obyvatel) a pouze největší, Nepomuk a Spálené Poříčí a nově i obec Prádlo mají vybudovanou kanalizační síť a odpovídajícím způsobem zajištěno čištění odpadních vod (tj. 10 % obcí a 40 % obyvatel). Příčinou pomalé výstavby technické infrastruktury je nedostatek finančních prostředků v rozpočtech malých obcí pro realizaci takto náročných investic a zároveň slabá orientace v dotačním managementu, která by situaci pomohla zlepšit. Problémem je též rozptýlená sídelní struktura (jedna obec složená z více malých sídel) s nízkou hustotou osídlení, kdy výstavba infrastruktury je náročná nejen finančně, ale i technicky. Více než polovina obcí je plynofikována (zpravidla větší obce) a pokrytí internetem má každá obec, včetně všech místních částí. Z hlediska dopravní infrastruktury je v území zastoupena zejména silniční a železniční doprava. Silniční síť je relativně hustá, většinou se však jedná o silnice druhé a třetí třídy, jejichž technický stav je ve značné míře nevyhovující. Silniční dopravní spojení mezi Nepomukem a Plzní umožňuje silnice 1. třídy (I/20), která směřuje z Karlových Varů přes Plzeň a Nepomuk do Českých Budějovic. Pro oblast Spálenopoříčska má zásadní význam silnice 1. třídy (I/19) spojující Spálené Poříčí s Plzní a Rožmitálem pod Třemšínem. Území protíná v severojižním směru železniční koridor propojující Plzeň a České Budějovice. Nachází se zde i dvě regionální železniční tratě Nepomuk – Blatná a Nezvěstice – Rokycany. Systém veřejné dopravy zajišťuje dobré spojení území s okolními městy Plzní a Blatnou. Horší spojení je s dalšími regionálními centry Klatovy a Rokycany. Dopravní obslužnost v rámci území, zejména spojení mezi menšími obcemi a Nepomukem či Spáleným Poříčím, je zprostředkována především autobusovými spoji. Spojení je zajištěno zejména v dopravních špičkách. V pozdějších odpoledních a večerních

hodinách a mimo pracovní dny však prakticky neexistuje. Výrazně lepší je spojení v obcích, kterými prochází železnice, zejména pak po železničním koridoru.

Občanská vybavenost a služby

Dobrou základní vybavenost (služby obchodu, stravování, zdravotnické a sociální služby, finanční, komunikační a poštovní služby) vykazují města Nepomuk a Spálené Poříčí, avšak i zde zcela chybí řada služeb pro obyvatele či zázemí pro širší nabídku sportovních a volnočasových aktivit. V ostatních obcích je vzhledem k jejich velikosti situace výrazně horší, kdy ve více než 1/2 z nich nabídka služeb a občanská vybavenost prakticky chybí. Tento fakt s ohledem na dopravní obslužnost území a demografický vývoj (stárnutí populace malých obcí) zásadně ovlivňuje kvalitu života obyvatel území. Maloobchodní prodejny potravin se nacházejí v 1/2 sídel, které kromě větších obcí, jako jsou Nepomuk, Spálené Poříčí a Žinkovy, fungují s omezenou otevírací dobou. Restaurační zařízení existují rovněž ve zhruba 50 % sídel, přičemž možnost stravování nabízí méně než polovina z nich. Centrem zdravotnických služeb území MAS SJN je Poliklinika Nepomuk, která zajišťuje specializované zdravotní služby pro obyvatele celého regionu. Obyvatelé Spálenopoříčska využívají rovněž sdružené ambulantní zařízení Polikliniku Blovice. Větší zákroky a více specializované služby poskytují nemocnice v Plzni a Klatovech. Lékárny jsou v regionu 3, z toho 2 v Nepomuku a 1 ve Spáleném Poříčí. Sociální služby jsou poskytovány v domech pro seniory v Žinkovech a v domově s pečovatelskou službou ve Spáleném Poříčí a Nepomuku. Jejich kapacita je v kontextu území nedostatečná. V nejbližší době bude otevřeno další zařízení sociálních služeb v Nepomuku se zaměřením na klienty s Alzheimerovou chorobou. Terénní sociální služby pak v regionu prakticky zcela chybí. Na území dále funguje 11 pošt a 1 banka. Banku s pobočkou nalezneme jen v Nepomuku, ve Spáleném Poříčí funguje pouze bankomat. Dětské hřiště a sportovní hřiště se nachází v 1/2 sídel, přičemž se většinou jedná o hřiště fotbalová, případně antukové kurty. Nabídka jiných sportovišť je omezená a koncentrovaná prakticky pouze do Nepomuku a Spáleného Poříčí.

Školství a vzdělávání

Na území MAS SJN se nachází 11 mateřských a 5 základních škol a 1 umělecká škola. Základní školy v obcích Mileč a Vrčeň zajišťují pouze první stupeň základního vzdělávání. Rozmístění mateřských a základních škol je v rámci území vyhovující. Umělecká základní škola funguje při ZŠ Nepomuk a je centrem tohoto typu vzdělávání celého regionu. Po absolvování ZŠ, tak studenti zpravidla navštěvují střední školy mimo území, zejména v Plzni, Blovicích, Rokycanech a v obci Oselce. Vysoké školství pak pro region zajišťuje zejména ZČU v Plzni a vysoké školy v Praze nebo Českých Budějovicích. Vzdělávání, včetně vzdělávání celoživotního, stejně jako volnočasové aktivity nejsou v území koncepčně řešeny. Za centrum mimoškolního vzdělávání v území můžeme označit Centrum volnočasových aktivit Fénix v Nepomuku, které kromě volnočasových aktivit pro mládež provozuje univerzitu třetího věku a vzdělávací kurzy pro veřejnost. Ve Spáleném Poříčí nabídku volnočasových aktivit zajišťuje pobočka Domu dětí a mládeže Blovicé Domeček, kdy šíře nabízených aktivit odpovídá velikosti města a omezeným možnostem a zdrojům poskytovatele.

Spolková činnost

V obcích regionu působí cca 130 spolků a neziskových organizací. Tento počet je vzhledem k velikosti území a počtu obcí vysoký a rozpětí činnosti a spektrum zájmů spolků je poměrně široké. Ve většině obcí a místních částí je spolková činnost zajišťována tradičně sbory dobrovolných hasičů (50 spolků), případně sportovními organizacemi Sokol či fotbalovými kluby. Spolky vyznačující se specifickou činností jsou soustředěné především do větších sídel. Rozpočty větších obcí zpravidla dovolují finančně podporovat spolkovou činnost, na rozdíl od malých obcí, kde jediným finančně podporovaným spolkem je právě Sbor dobrovolných hasičů. V malých obcích a místních částech je tak kulturní a spolková činnost zprostředkována většinou jedním spolkem. Rozvoji spolkové činnosti v obcích brání skutečnost, že v téměř 1/2 nich chybí pro jejich činnost alespoň základní zázemí. V minulých letech dosáhla spolková činnost v území určitého rozvoje i díky působení MAS SJN.

Hospodářství a ekonomika

Území MAS SJN lze charakterizovat jako ekonomicky slabší oblast s jedním z nejmenších podílů průmyslové výroby v Plzeňském kraji. V celém okrese Plzeň-jih jsou pouze 4 podniky o velikosti 200-500 zaměstnanců, přičemž jen jeden z nich nabízí pracovní příležitosti v území. Hospodářství regionu je stále významně závislé na zemědělské produkci, těžbě a zpracování dřeva a stavebním průmyslu. Negativním faktorem pro rozvoj území je zhruba polovina obyvatel v ekonomicky neaktivním věku a rovněž zvýšená míra nezaměstnanosti oproti okrese Plzeň-jih (avšak stále za celorepublikovým průměrem). Zásadním zdrojem pracovních příležitostí pro území MAS SJN je Plzeň (zhruba 1/2 obyvatelstva za prací dojíždí, přičemž Plzeň je nejvýznamnějším místem dojížděky za prací), která je i oblastí podnikatelských příležitostí a zdrojem zákaznického a návštěvnického potenciálu (v současnosti využívaného jen částečně).

V oblasti zemědělství vykazuje území MAS SJN průměrné hodnoty v zastoupení zemědělské půdy, nižší procento zornění a naopak vyšší podíl trvalých travních porostů ve srovnání s národními hodnotami. Hlavní roli v oblasti zemědělství v území plní velké zemědělské podniky, které obhospodařují přibližně polovinu veškeré zemědělské půdy s výrobním zaměřením na produkci obilovin, řepky, kukuřice a v živočišné výrobě především na chov skotu s tržní produkcí mléka i bez ní.

V oblasti průmyslu je území MAS SJN zaměřeno především na tradiční průmyslové obory, které navazují na přírodní zdroje. Hlavními průmyslovými odvětvími jsou těžba a zpracování dřeva, těžba šterku, kovovýroba, výroba plastů, potravinářství a stavebnictví.

Hlavním lesnickým a dřevozpracujícím podnikem v území jsou Lesy ČR a rovněž i produkce dřeva v rámci jednotlivých samospráv.

Úroveň služeb v území je závislá na poptávce a výrazně klesá od center regionu směrem k nejmenším obcím. Celkem zde v oblasti služeb aktivně působí přibližně 570 různě zaměřených podnikatelských subjektů.

Kultura, památky a cestovní ruch

Území MAS SJN má vysoké kulturně-historické předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu, zejména díky existenci řady historicky zajímavých míst, památek či působení významných osobností v čele se sv. Jana Nepomuckým. Nejvýznamnější, ale také dlouhodobě nepřístupné památky území jsou zámek v Žinkovech a zámek Zelená Hora, který byl v letošním roce po dlouhé době dostupný v souvislosti s výstavou věnovanou Černým baronům. Napříč celým územím se nachází řada menších nemovitých objektů historické hodnoty a drobných sakrálních památek. Jejich stav, míra péče o ně, případně využití jsou značně rozdílné. V území je vybudována celá řada stálých expozic, prezentujících místní historii a zajímavosti (např. v Nepomuku Rodný dům Augustina Němejce, Expozice veteránů na Zelenohorské poště, Malá expozice pod věžemi kostela sv. Jana z Nepomuku, Svatojánské muzeum, v Žinkovech Muzeum krojů jižního Plzeňska, ve Spáleném Poříčí Špejchar Ve Dvoře, atd.) Ve Spáleném Poříčí, Žinkovech a Nepomuku fungují informační centra. V oblasti kultury došlo v minulých letech k rozvoji kulturních aktivit, častokrát s aktivním zapojením spolků. Byly iniciovány a podpořeny aktivity, z nichž se staly tradiční akce regionu.

Území kromě historicko-kulturních atraktivit nabízí zachovalou přírodu a přírodní zajímavosti, které však nejsou dostatečně zviditelněny a propagované. Nejvýznamnější přírodní atraktivitou území je pohoří Brdy, dále umocněnou vyhlášením CHKO Brdy. Území MAS SJN protíná celá řada značených cyklotras a cyklostezek a rovněž je zde vybudováno a označeno několik naučných stezek. Území chybí jasná koncepce rozvoje cestovního ruchu, koordinace a větší spolupráce aktérů. Přestože v uplynulých letech byly realizovány aktivity k rozvoji cestovního ruchu, nabídka dokáže uspokojit především vyznavače pobytu v přírodě a nenáročného turismu. Kapacita ubytovacích zařízení v kontextu aktuální návštěvnosti území je dostatečná.

Životní prostředí

Z hlediska životního prostředí lze území charakterizovat jako oblast se zachovalou kulturní krajinou a přírodou. Čistota ovzduší je díky absenci velkých zdrojů znečišťování na velmi dobré úrovni. Počet kontaminovaných míst (4) je v území nízký, což svědčí o malém zatížení životního prostředí spojeného s lidskou činností. K rizikům území patří

absence čističek odpadních vod a s tím spojené znečišťování vodních toků a dalších biotopů. Stejně jako v celé ČR i zde dochází k problémům souvisejícím s erozí, eutrofizací, prostupností krajiny pro živočichy, suchem a případnými povodněmi. Přírodně a ekologicky cenné lokality se většinou vyskytují na okraji územím. Najdeme zde 11 maloplošných zvláště chráněných území, 7 evropsky významných lokalit a 3 nadregionální biocentra a několik desítek památných stromů. Významný potenciál pro rozvoj ochrany přírody a krajiny představuje vyhlášení CHKO Brdy. V území působí řada neziskových organizací se zaměřením na ochranu životního prostředí a krajiny. Jedná se například o ČSOP Spálené Poříčí, N. O. S. – Nepomucký ornitologický spolek, ČSOP Neurazy, Český rybářský svaz Nepomuk – místní organizace, Český svaz včelařů – místní organizace). (MAS SJN, 2017)

4. 1. 2 Aktivity a projekty MAS SJN

MAS SJN v programovém období **2007-2013** podpořila 85 projektů realizovaných 44 regionálními subjekty soukromé i veřejné sféry. Mezi hlavní žadatele patřily město Nepomuk, Mikroregion Nepomucko a Spálené Poříčí. Podpořeny byly projekty na území všech členských obcí MAS SJN a to buď přímým projektem pro danou obec anebo alespoň projektem, na němž se obec či soukromé subjekty v obci podílely. Celková alokace finančních prostředků pro region činila 30,3 mil. Kč.

V programovém období **2014-2020** bylo na území MAS SJN realizováno 34 projektů a podpořeno 26 žadatelů soukromé i veřejné sféry (údaje k listopadu 2020). Mezi žadateli opět dominují města Nepomuk a Spálené Poříčí, případně subjekty v nich působící (zhruba 2/3 celkové dotace). Celková alokace finančních prostředků pro region činila 34,5 mil. Kč. Kromě podpory projektů žadatelů soukromé a veřejné sféry MAS SJN realizuje i vlastní rozvojové projekty (např. MAP – Místní akční plán rozvoje vzdělávání). Celkově tak v období 2007-2020 bylo na území MAS SJN proinvestováno 101,2 mil. Kč. Pro programové období **2021-2027** je předpokládána výše alokace finančních prostředků pro subjekty v území a projekty samotné MAS SJN 50 mil. Kč. (MAS SJN, 2020)

Aktivity přeshraniční spolupráce MAS SJN v období 2010 – 2020

Aktivity MAS SJN v tomto období, které mají přeshraniční dopad, lze rozčlenit do následujících okruhů:

- A. projekty, jejichž nositelem byla MAS SJN
- B. projekty, kde MAS SJN nebyla nositelem, ale pouze partnerem
- C. náhodné jednorázové aktivity
- D. dobrovolnictví
- E. projekty, realizované jinými subjekty v územní působnosti MAS, podpořené z prostředků MAS

A. Projekty, jejichž nositelem byla MAS SJN

- **Attracting Tomorrow's Adults Today** – projekt byl podpořen z programu ERASMUS+ a týkal se vzdělávání zastupitelů měst a obcí v územní působnosti MAS SJN. Tématem bylo jak motivovat budoucí dospělou generaci (náctileté) pro život na venkově a omezit tak odcházení mladých po škole do velkých měst. Tento problém je na venkově velmi silně vnímán. Dochází tak k „odlivu mozků“ a populace na venkově stárne a venkov se vylidňuje. Zásadním problémem je nedostatek volnočasových aktivit pro mladé ve věku cca 13-18 let. Naopak pro mladší děti je aktivit, kroužků a programů v území až příliš mnoho. Cílem projektu bylo sdílet příklady dobré praxe v dalších zapojených regionech, které čelí stejnému problému a seznámit zastupitele s novými trendy v této oblasti, zejména zapojením této cílové skupiny do života v obci. V rámci projektu došlo prostřednictvím vzdělávání aktivních zastupitelů místních samospráv k vytváření prostředí, které je pro mladé lidi zajímavé a v němž budou chtít žít s vědomým podílem na jeho utváření a rozvoji. Partnery projektu byl svaz obcí Syndicat de Lorge v Ploeu-L'Hermitage, Bretaň, Francie a nezisková organizace EUROSUD v Triggiano, Itálie.
- **Osez Etre Differents** – projekt byl stejně jako předchozí podpořen z programu ERASMUS+ a Plzeňským krajem. Partnerem projektu je (projekt stále běží – díky opatřením souvisejícím s onemocněním COVID 19 byla jeho realizace protáhnutá)

škola Collége St-Pierre v Ploeuc – L. Hermitage ve francouzské Bretani a ZŠ ve Spáleném Poříčí. Aktivitami projektu jsou výměnné pobyty mládeže z obou zapojených škol a další mládeže z území MAS. Cílem je neformální výchova k toleranci, životním hodnotám, etice, kultuře a lepší orientace v odlišných etnických a kulturních skupinách evropské společnosti. Součástí je i zdokonalení jazykových schopností.

- **Education of decision-makers and social services providers - quality in care -** třetí projekt MAS SJN, podpořený z programu ERASMUS+ byl realizovaný ve spolupráci se slovinskou univerzitou v Mariboru a francouzským sdružením obcí CAP4. Projekt probíhal zejména mezi lety 2017-2019 a to na téma rozvoje sociálních služeb na venkově, prostřednictvím místního kapitálu. Realizace projektu byla zaměřena na vzdělávání zastupitelů a dalších aktérů v oblasti sociálních služeb, prostřednictvím studijních návštěv u jednotlivých partnerů (Francie, Slovinsko a v průběhu projektu přibylo i Chorvatsko). Tento projekt následně získal cenu Domu zahraniční spolupráce za nejlepší mezinárodní projekt roku 2019 v kategorii Erasmus+ vzdělávání dospělých.
- **Jak II. světová válka ovlivnila český a slovenský venkov** – je čtvrtým a zároveň posledním přeshraničním projektem, kde byla MAS SJN jeho nositelem. Byl realizován v roce 2015 a partnerskou organizací byla MAS Šafrán ze Slovenska. Projektů se zúčastnili 4 základní školy a z každé školy 10 vybraných dětí (z území MAS SJN to byla ZŠ Žinkovy a ZŠ Spálené Poříčí a na slovenské straně pak ZŠ Ľubotice a Tulčík). Celkem se tedy jednalo o 40 žáků. Žáci srovnávali naše venkovské území s tím slovenským, včetně historie, zejména v období od druhé světové války. Realizace probíhala formou interaktivního učení na místě, kde se odehrávali dějiny. Dále to byl poslech pamětníků a srovnání toho, jak se v těchto místech žije dnes. Pro děti z obou stran byl projekt možností, jak se naučit multikulturní toleranci. (MAŠKOVÁ, A., JANDOŠOVÁ, P. *(in verb.)*)

B. Projekty, kde MAS SJN nebyla nositelem, ale pouze partnerem

- **Projekt spolupráce: Využití místní produkce** - nositelem projektu realizovaného v letech 2012-2014 nebyla MAS SJN, ale MAS Sdružení růže. MAS SJN zde byla partnerem spolu s MAS Krajina srdce a MAS Strážnicko (+ 1 LAG ve Skotsku a 1 LAG v Rakousku). Součástí projektu byly exkurze po několika místech v jižních Čechách, na jižní Moravě, Rakousku a Skotsku s ohledem na možnosti zpracování a využití místní produkce. Konkrétně se jednalo o produkci spojenou s ovocem (mléko, sýry, vlna a hlavně využití vlny k výrobě textilu, obuvi a hnojiv). Dále to pak bylo zpracování produkce z ovoce (návštěva komunitních moštáren, palíren apod.). Z MAS SJN se zúčastnilo 6 osob. V rámci projektu též bylo vysázeno několik pokusných komunitních sadů a zrealizováno několik přednášek v území (např. o odrůdách ovocných dřevin, o řezu ovocných stromů apod. *(JINDŘICH, J. (in verb.)*)

C. Náhodné jednorázové aktivity

MAS SJN participovala na aktivitách následujících organizací v oblasti územní působnosti MAS SJN.

- **Konference „Agrární perspektivy“** - účastníci mezinárodní konference „Agrární perspektivy“ navštívili v roce 2014 MAS SJN. Konferenci pořádala Česká zemědělská univerzita v Praze, a protože téma pozitivních dopadů činnosti MAS na český venkov začalo zajímat i akademickou sféru, byl v rámci konference proveden výjezd do Spáleného Poříčí. Ostatně téma MASEk bylo hlavním tématem výše uvedené konference. V rámci návštěvy MAS byly probírány zejména zkušenosti představitelů Spáleného Poříčí s realizovanými projekty a dopadem aktivit na místní rozvoj. Díky zaměření mnoha účastníků konference na zemědělství byla část exkurze strávena na ekologické farmě manželů Moulisových v Milínově.

- **Automotoklub Nepomuk v AČR** – tato organizace pořádá závody historických motocyklů - Nepomucký trojúhelník a dále závody seriálů mistrovství Evropy nebo mistrovství světa v trialu a sajdkár krosu. Zároveň vlastní autokemp na Novém rybníce u Nepomuka. Spolu s MAS SJN v roce 2017 kooperovali na přípravě právě mistrovství světa v trialu a hlavně na závodě historických motocyklů Nepomucký trojúhelník. Díky spolupráci s MAS se tohoto tradičního závodu nezúčastnili jen jezdci z ČR a Slovenska, jako obvykle, ale i několik jezdců z jiných států EU.
- **Nepomucký ornitologický spolek** – N. O. S je členská organizace MAS SJN. Ve spolupráci s MAS SJN a partnerskou obcí města Nepomuk v Německu - Kemnathem byl realizován v roce 2012 projekt na ochranu koroptve polní a sdílení zkušeností, jak se k této problematice staví v Německu a jak v ČR. V ČR byl partnerem projektu právě N. O. S., v Německu pak místní myslivecké sdružení v Kemnathu.
- **Český svaz včelařů, MO Nepomuk** - ve spolupráci s MAS SJN realizovala výměnu zkušeností se včelaři v Německu v obci Kemnath a okolí. Akce proběhla v roce 2014.
- **Fotbalový klub Nepomuk** – uspořádal ve spolupráci s MAS SJN tzv. Středoevropské fotbalové hry v roce 2010. Zúčastnili se jich týmy z partnerských měst města Nepomuk - Krupiny (Slovensko), Omiše (Chorvatsko), Kemnathu (Německo), Swalmen (Nizozemí), Wisly (Polsko) a Anykščiai (Litva).
- **Klub českých turistů** - základní organizace Nepomuk díky spolupráci s kanceláří MAS SJN v roce 2013 mohla uspořádat rozšířenou verzi akcí, které každoročně pořádá v polovině října ke světovému dni chůze (memoriál V. Sedláčka). Akce je již velmi známá nejen mezi místními, ale mezi turisty po celé ČR, kteří přijíždějí vždy v polovině října na celý víkend poznávat Nepomucko po připravených trasách o různé délce. V roce 2013 se této akce zúčastnili i turisté z několika dalších středoevropských zemí.

- **SDH Nepomuk** - Tato organizace stejně jako některé další spolupracovala s hasičským sborem města Kemnath v Německu a to díky podpoře města Nepomuk a spolupráci s MAS SJN. Spolupráce obou sborů je dlouhodobá a trvá od roku 2010 do současnosti. Obě organizace provádějí společné akce pro veřejnost.
- **Matice Svatého Jana Nepomuckého** – v roce 2019 začala tato organizace připravovat akce k výročí svatořečení sv. Jana Nepomuckého, které se má konat v roce 2021. Protože se očekává vysoká účast poutníků i ze zahraničí, ve spolupráci s MAS SJN byl řešen projekt úprav části areálu Nepomuckého arciděkanství v tzv. farní zahradě na tzv. jednoduchou ubytovnu pro poutníky. Kromě účastníků akcí v roce 2021 se očekává její využívání i poutníky jdoucími po tzv. svatojakubské cestě do španělského Santiago de Compostella. Aktuální nákazová situace začátkem roku 2021 a komplikace v cestování a rušení kulturních akcí může tyto plánované akce na rok 2021 výrazně negativně ovlivnit.
- **Český zahrádkářský svaz, ZO Dvorec** - v roce 2012-2013 spolupracovala formou několika vzájemných návštěv se zahrádkáři z města Kemnath v Německu se záštitou MAS SJN.
- **Obec Vrčeň** - spolupracovala s MAS SJN několikrát v letech 2013-2017 na uspořádání místní části folklórního festivalu - Pod Vrčeňskou lípou. Každý rok v červnu se na tomto festivalu představili 4-5 hudebních nebo tanečních souborů z celého světa v jejich tradičních kostýmech. Lidé zde tak mohli vidět jihoamerické indiány z Peru, Egyptany, Moldavany, Mexičany, Ukrajince, Bulhary, Kazachstánce atd. (*ARNOŠT, M., MAŠKOVÁ, A. in verb.*)

Často je participace ze strany MAS SJN na výše uvedených projektech způsobena tím, že někteří členové MAS SJN jsou zároveň aktivními členy výše uvedených organizací.

D. Dobrovolnictví

- **Projekt Volunteering in Volunteering in Local Action Group saint John of Nepomuk** - tento projekt se teprve rozbíhá a v roce 2020 byl v podstatě zastaven díky celosvětové epidemii COVID 19 a výraznému znemožnění cestování a uzavírání ekonomik. MAS SJN získala v roce 2019 tzv. Quality label – tedy známku kvality Evropského sboru solidarity a tím může přijímat i vysílat dobrovolníky. Vybrané projekty umožňují mladým lidem do 30 let poznat život ve vybrané evropské zemi a pomoci místní komunitě v délce 2-12 měsíců. Očekává se, že projekt se naplno rozběhne po rozvolnění aktuálních opatření. Zájemci ze zahraničí o příjezd do území MAS SJN jsou a zájem je velký. Naopak zájem o výjezd mladých z území MAS SJN jako dobrovolník někam do zahraničí je malý. Zčásti za to může i malá propagace, která v současné (covidové) době postrádá smysl. *(MAŠKOVÁ, A. in verb.)*

E. Projekty, realizované jinými subjekty v územní působnosti MAS, podpořené z prostředků MAS

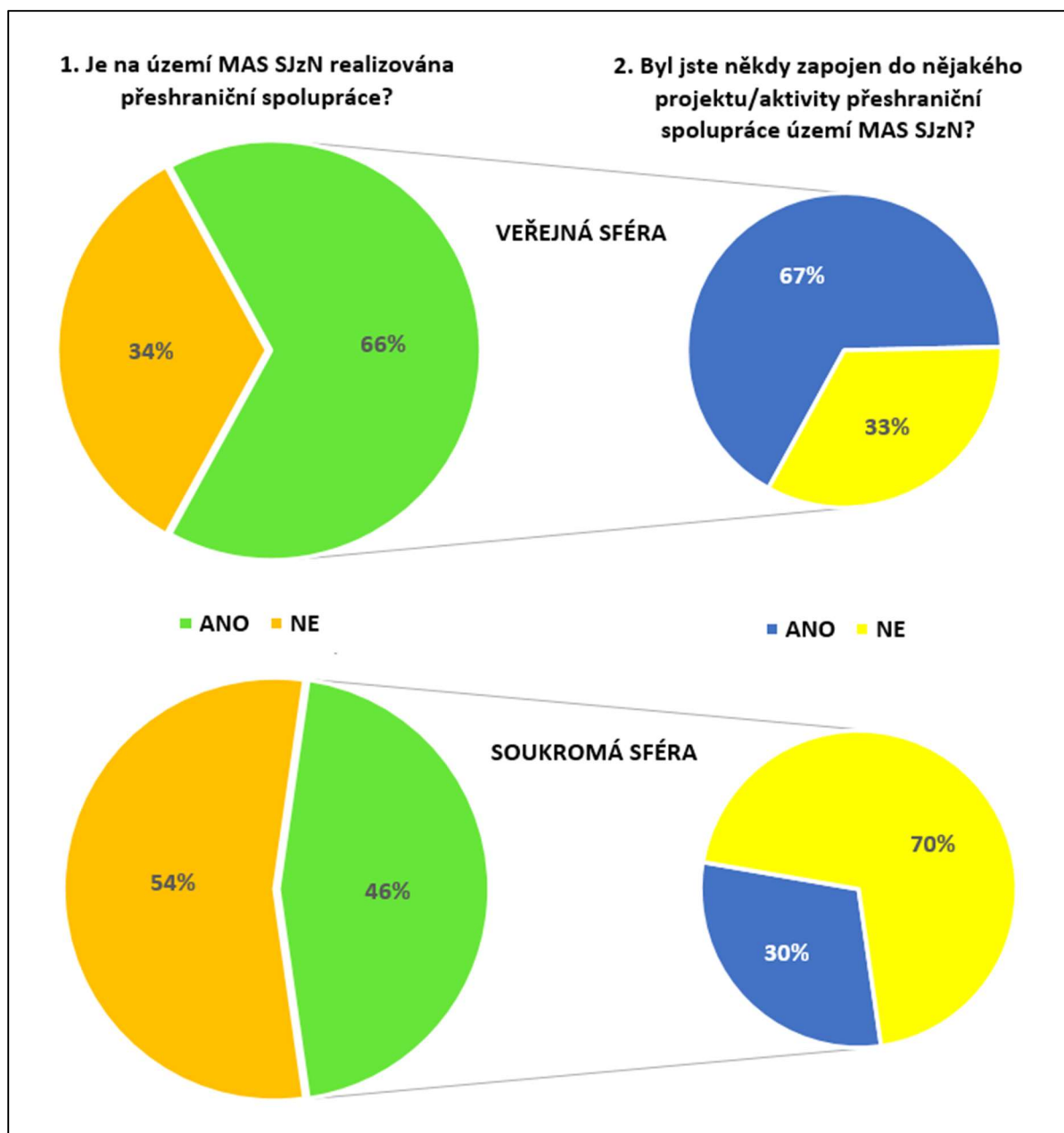
Studiem projektů a aktivit MAS SJN z období 2010-2020 a řízenými rozhovory s představiteli MAS SJN bylo zjištěno, že žádný z nich nevykazoval prvky přeshraniční spolupráce.

5 Výsledky a diskuse

Výsledky dotazníkového šetření, polostandardizovaných rozhovorů a ankety (viz PŘÍLOHA č. 1) jsou zpracovány v grafické podobě a následně okomentovány.

5.1 Dotazníkové šetření pro členy MAS SJN

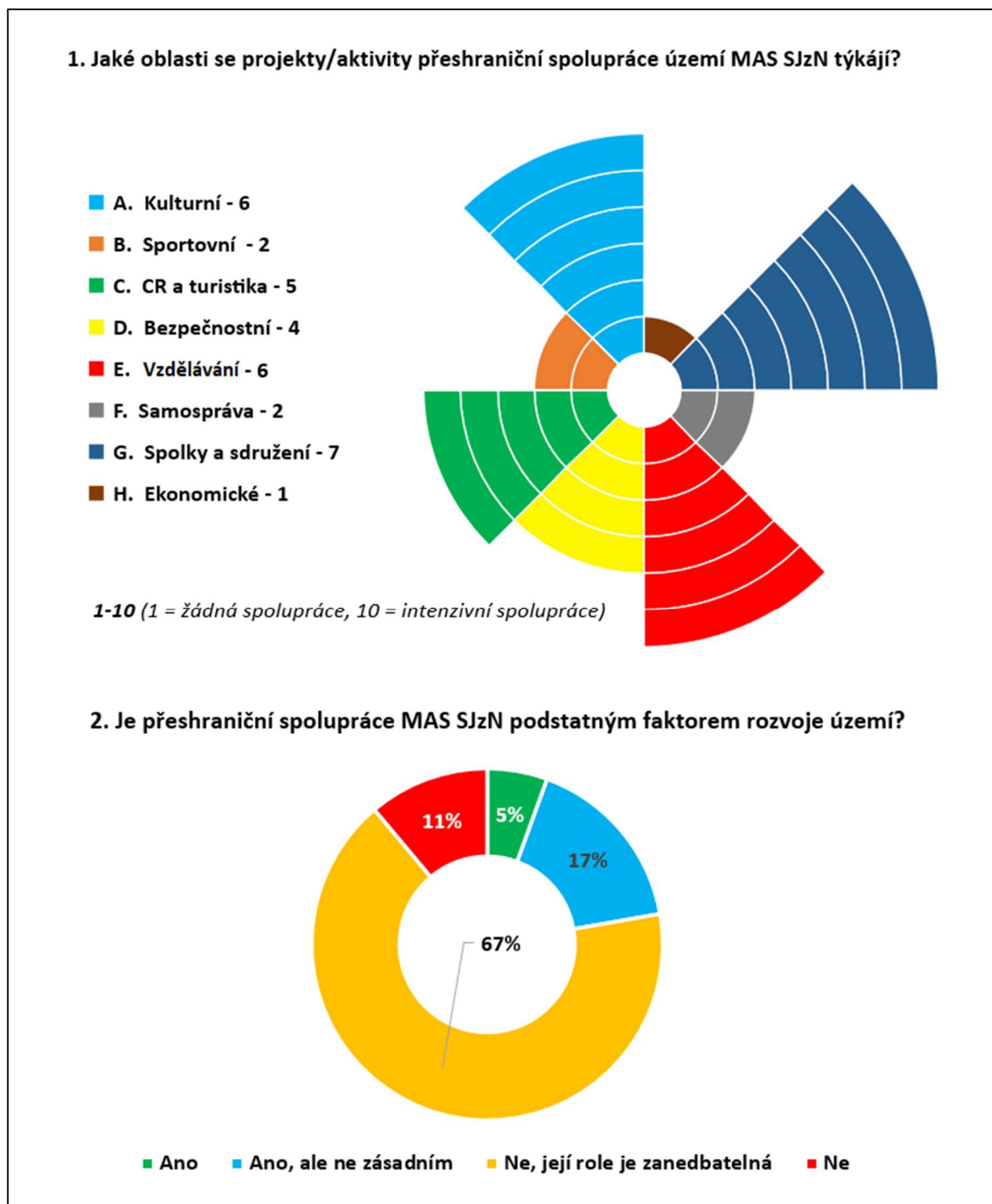

Graf č. 1: Dotazníkové šetření pro členy MAS SJN z veřejné a soukromé sféry (vlastní zpracování)

Dotazníkového šetření s cílem zhodnotit rozsahu přeshraniční spolupráce MAS SJN se zúčastnilo 50 zástupců MAS SJN z veřejné a 22 zástupců MAS SJN ze soukromé sféry.

- Na **dotaz č. 1:** Je na území MAS SJN realizována přeshraniční spolupráce? Odpovědělo 66 % účastníků šetření z řad zástupců veřejné sféry „ANO“ a 34 % „NE“. V případě zástupců MAS SJN ze soukromé sféry odpovědělo pozitivně 46 % respondentů a 54 % negativně. Respondenti tedy mají povědomí o tom, že určitá přeshraniční spolupráce na území MAS SJN funguje. Její oficiální část (projekty) jsou zaměřeny zejména na oblast školství a vzdělávání, potažmo kultury, což se odráží ve vyšším povědomí o její existenci z řad zástupců veřejné než soukromé sféry. Spolupráce na bázi spolků je pak vnímána i zástupci veřejné sféry a to proto, že zástupci veřejné sféry jsou zpravidla i těmi nejaktivnějšími členy místních spolků.
- Na **dotaz č. 2** (otázka se týkala pouze těch, jež v první otázce odpověděli kladně): Byl jste někdy zapojen (osobně, jako představitel obce, organizace, firmy, apod.) do nějakého projektu/aktivity přeshraniční spolupráce území MAS SJN? Odpověděli 2/3 respondentů z řad veřejné sféry kladně, zatímco představitelé soukromé sféry odpovídali kladně jen v 30 % případů. Do aktivit a projektů přeshraniční spolupráce jsou tak zapojeni v daleko větší míře členové MAS SJN z veřejné než soukromé sféry. Opět je důvodem i fakt, že veřejní činitelé jsou zároveň i členy spolků a sdružení.
- **Shrnutí:** Určitá přeshraniční spolupráce na území MAS SJN funguje, její formální část je zaměřena na oblast školství a vzdělávání, potažmo kultury. Neformální spolupráce probíhá především na bázi spolkové činnosti. Vyšší povědomí o její existenci mají zástupci veřejné než soukromé sféry.

5.2 Rozhovor mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN

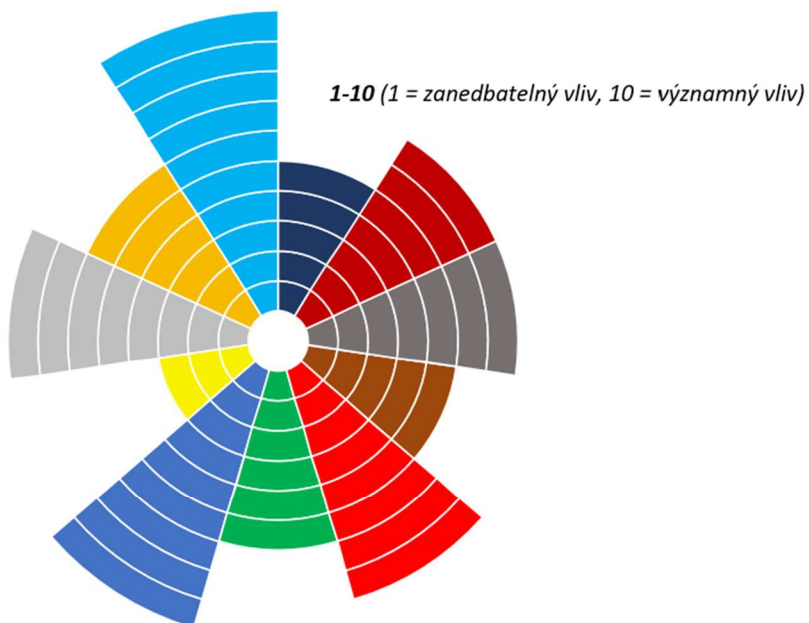

Graf č. 2a: Rozhovor mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN (vlastní zpracování)

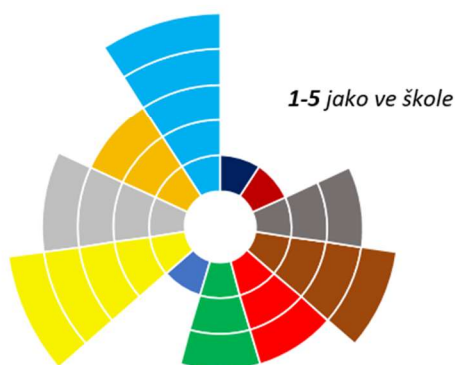
Polostandardizované rozhovory s cílem zhodnotit způsoby a přínosy přeshraniční spolupráce MAS SJN byly vedeny s 18 představiteli MAS SJN (nejvíce aktivní členové (všichni z programového výboru + další) a zaměstnanci MAS SJN).

- Na **dotaz č. 1.**, který z rozhovorů vyplynul - Jaké oblasti se projekty/aktivity přeshraniční spolupráce území MAS SJN týkají? Bylo možné odpovídat na stupnici od 1 do 10, 1 = žádná spolupráce a 10 = intenzivní spolupráce. Výsledná hodnota je pak průměrem osmnácti hodnot udělených každým z respondentů. Zástupci MAS SJN zastávají názor, že nejintenzivnější přeshraniční spolupráce, ač zpravidla neoficiální se odehrává v oblasti „spolků a sdružení“ (7), kterou následují oblast „kulturní“ a „vzdělávání“ (6). Určitá spolupráce pak panuje i v oblasti „cestovního ruchu a turistiky“ (5), potažmo „bezpečnostní“ (4). Takřka žádná či mizivá je spolupráce v oblasti „sportovní“ (2) a „samosprávy“ (2) a v oblasti „ekonomické“ (1).
- Na **dotaz č. 2:** Je přeshraniční spolupráce MAS SJN podstatným faktorem rozvoje území? Odpovědělo 67 % respondentů „Ne, její role je zanedbatelná“ a 11 % „NE“. Pouze 5 % respondentů si myslí, že přeshraniční spolupráce MAS SJN je podstatným faktorem rozvoje území a 17 % pak že určitou roli v rozvoji území hraje, ale nikoli zásadní. Z analýzy realizovaných projektů (oficiální i nahodilá spolupráce) je zřejmé, že jsou projekty zaměřeny na spolupráci, která není pro rozvoj regionu jako celku stěžejní.
- **Shrnutí:** Nejintenzivnější přeshraniční spolupráce, ač zpravidla neoficiální se odehrává v oblasti spolků a sdružení, kulturní oblasti a oblasti vzdělávání. Určitá spolupráce pak i v oblasti cestovního ruchu a turistiky, potažmo bezpečnostní. Přes zřejmou existenci přeshraniční spolupráci ji většina zástupců MAS SJN nepovažuje za významný faktor rozvoje území. Realizované projekt (oficiální i nahodilé) jsou zaměřeny na spolupráci, která nehraje v rozvoji regionu zásadní roli.

1. Jak hodnotíte intenzitu vlivu následujících faktorů na regionální rozvoj území MAS SJzN?

2. Jaký vliv tyto faktory na regionální rozvoj území MAS SJzN mají? (ohodnoťte jejich stávající úroveň)

Graf č. 2b: Rozhovor mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN (vlastní zpracování)

- Na **dotaz č. 1:** Jak hodnotíte intenzitu vlivu následujících faktorů na regionální rozvoj území MAS SJN? Bylo možné odpovídat na stupnici od 1 do 10 1-10, 1 = zanedbatelný vliv, 10 = významný vliv. Výsledná hodnota je pak průměrem osmnácti hodnot udělených každým z respondentů. Zástupci MAS SJN se shodli na tom, že největší vliv na regionální rozvoj území má „demografický vývoj“ (10), následovaný „kulturním potenciálem a možnostmi CR“ (9). Velký význam mají i „školství a vzdělávání“, „ekonomické faktory“ (8), potažmo „trh práce“ a „veřejná správa“ (7). Nezanedbatelnou roli hrají i faktory jako je „dopravní infrastruktura“, „občanská vybavenost a služby“ (6) a rovněž „technická vybavenost“ a „životní prostředí“ (5). Zdaleka nejmenší roli pak dle respondentů hraje faktor „inovací“ (3).
- Na **dotaz č. 2.:** Jaký vliv tyto faktory na regionální rozvoj území MAS SJN mají (ohodnoťte jejich stávající úroveň)? Bylo možné odpovídat na stupnici od 1 do 5 jako ve škole. Výsledná hodnota je pak průměrem osmnácti hodnot udělených každým z respondentů. Zástupci MAS SJN zastávají názor, že z vybraných faktorů regionálního rozvoje je nejhorší stav v oblasti „demografického vývoje“ (5). Ten se vzhledem k tomu, že je i faktorem nejdůležitějším, jeví jako podstatná překážka v rozvoji území. Nejhorší známkou pak respondenti ohodnotili i faktor „inovací“. Kritické hodnocení dostala i „technická vybavenost obcí“ a „ekonomické faktory“ (4). Trojku pak stav dopravní infrastruktury, školství a vzdělávání, trh práce a občanská vybavenost a služby. Výbornou známkou respondenti hodnotili životní prostředí, veřejnou správu a kulturní potenciál a CR.
- **Shrnutí:** Největší vliv na regionální rozvoj území MAS SJN má demografický vývoj, následovaný kulturním potenciálem a možnostmi CR. Velký význam mají i školství a vzdělávání, ekonomické faktory, trh práce a veřejná správa. V současné době panuje nejhorší stav v oblasti demografického vývoje, který je vzhledem k tomu, že je i faktorem nejdůležitějším, podstatnou překážkou v rozvoji území. Velmi špatný stav je i v oblasti inovací, technická vybavenost obcí a ekonomických faktorech. Naopak výborně je na tom životní prostředí, veřejná správa a kulturní potenciál a CR.

Představitelé MAS SJN byli při rozhovoru požádáni o **slovní zhodnocení přeshraniční spolupráce a vliv na rozvoj území MAS SJN**. Z 18 představitelů MAS SJN se vyjádřilo 12, zbylí uvedli, že pro takové hodnocení nemají dostatek informací.

- **Respondent č. 1** uvedl, že přínos v přeshraniční spolupráci pro náš region spatřuje zejména v příkladech dobré praxe. Ti, kdo se některého projektu zúčastní, mají možnost vidět, jak se daná oblast řeší jinde a jakým způsobem. Odnášejí si tak nové poznatky, jak danou věc řešit jinak, lépe, inovativněji nebo naopak jakým způsobem to neřešit. Pokud to místní nebo legislativní podmínky dovolují, snaží se pak určité věci přenést i do fungování dané oblasti v našem regionu a přináší tak určité inovace a to je asi hlavní vliv na rozvoj území MAS SJN, bez ohledu na konkrétní oblast. Respondent zároveň sdělil názor, že přeshraniční spolupráce má určitě vliv na rozvoj území, ale nepovažuje ho za zásadní.
- **Respondent č. 2** sdělil, že dle jeho názoru vidí přeshraniční spolupráci jako zbytečnou. Zúčastnění podle něj jezdí na hrazené výlety do zahraničí, stojí to jen čas a peníze a na rozvoj území to nemá žádný vliv. Sám se žádného projektu přeshraniční spolupráce nezúčastnil a nesleduje je.
- **Respondent č. 3** uvedl, že příliš nesleduje oficiální projekty MAS SJN, které mají přeshraniční dosah. Má určité poznatky o nahodilých zpravidla jednorázových aktivitách spolupráce zejména na bázi spolků a sdružení, které mu přijdou pro rozvoj regionu prospěšně, nikoli však zásadně.
- **Respondent č. 4** se hodně shodl v názorech s respondentem č. 1, jeho odpověď byla téměř totožná, navíc doplnil zkušenost s projektem výměnných pobytů studentů. Dle jeho názoru to přispívá k lepší jazykové vybavenosti a hlavně zúčastnění mohou poznávat jiné kultury, náboženství, národy a informace šíří ve svých rodinách a mezi blízkými a přispívá to ke snížení určité xenofobie, strachu z cizinců a cizích náboženství, kterou respondent považuje na venkově za velký problém.
- **Respondent č. 5** řekl, že se zúčastnil projektu zaměřeného na poskytování sociálních služeb na venkově. Absolvoval 2 krátké studijní pobyty u partnerů projektu ve Francii a Chorvatsku a zároveň strávil týden se zahraničními partnery při jejich návštěvě území MAS SJN a navštěvování jednotlivých poskytovatelů sociálních služeb v oblasti. Z projektu byl nadšený a sdělil, že mohl vidět mnoho nových skutečností, jak lze konkrétní oblasti soc. péče řešit a že mnoho z toho lze přenést i do našich podmínek. Bez návštěvy partnerů v zahraničí by ho prý ani

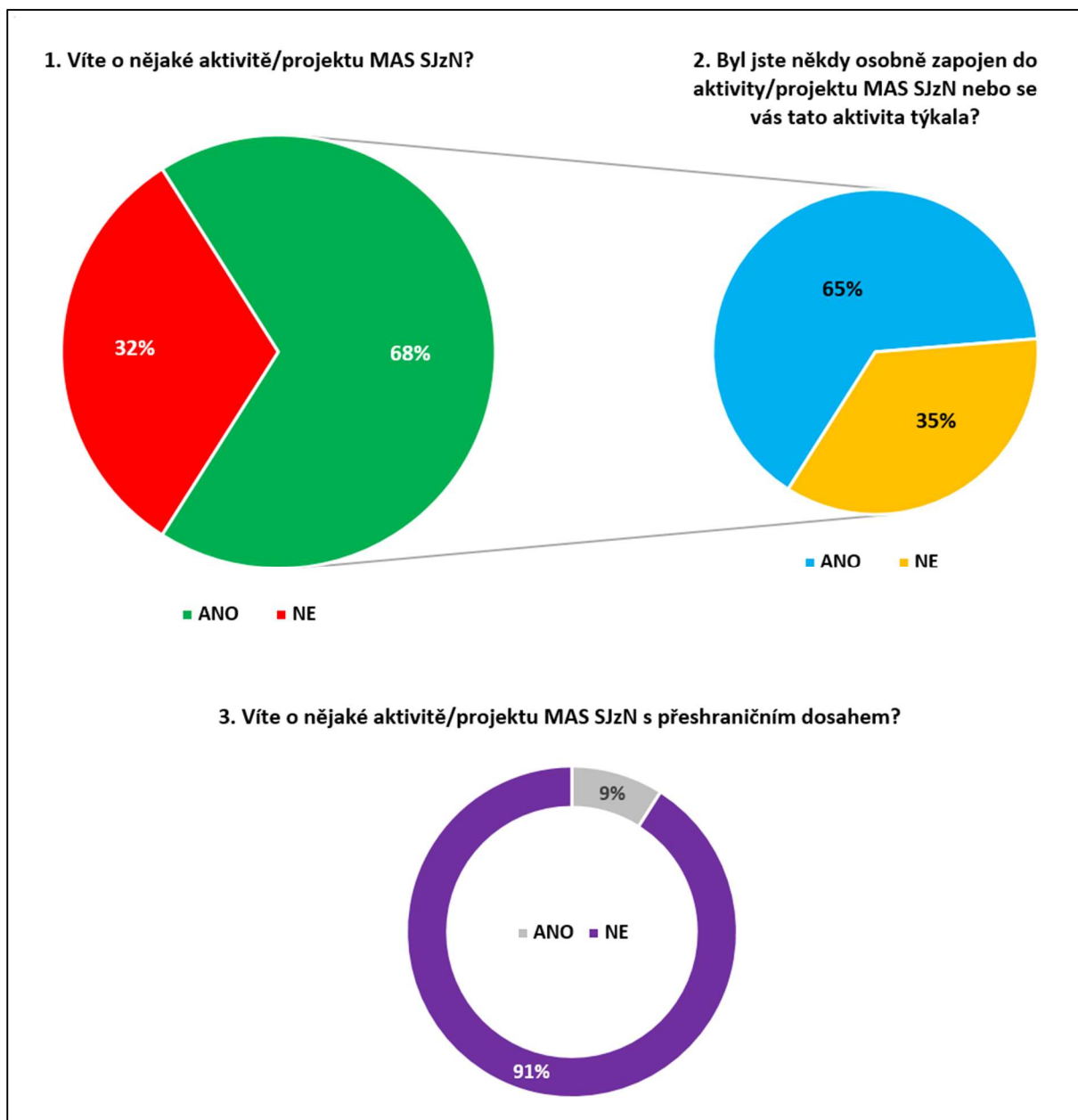
nenapadlo na takové způsoby přijít. Přínos přeshraniční spolupráce pro rozvoj našeho regionu, respektive území MAS SJN vidí jako velký a sám se zasazuje o to, aby získané poznatky uvedl v život i u nás.

- **Respondent č. 6** byl velmi stručný. Uvedl pouze, že nesleduje dopodrobna realizované projekty a sám se žádného projektu nezúčastnil, ale přesto přeshraniční spolupráci považuje za možný přínos pro rozvoj území MAS SJN.
- **Respondent č. 7** byl celkem sdílný, svůj názor podal celkem obširně, a proto zde uvádíme pouze zkrácenou verzi, shrnující jeho postoj. Dle jeho názoru ti, kteří se těchto přeshraničních aktivit účastní, jsou většinou aktivní občané, kteří kolem sebe dokáží sblížit komunitu, rozvíjet myšlenky získané z vnějšku a šířit je dál pro rozvoj území. Projekty MAS s přeshraničním dosahem považuje za velmi přínosné.
- **Respondent č. 8** jako zástupce tradičního spolku vidí možnosti rozvoje regionu skrz přeshraniční spolupráci jako nepříliš efektivní. Radši by aktivity MAS SJN zaměřil na spolupráci s okolními MAS a spolky v nich působícími. Má povědomí o neoficiálních aktivitách spolupráce mezi spolky MAS SJN a spolky v zahraničí, které MAS SJN moderuje.
- **Respondent č. 9** nemá přesný přehled, jaké projekty byly realizovány a čeho se přesně týkaly, jen podvědomě odhaduje oblasti spolupráce. Přeshraniční spolupráci nevnímá jako faktor rozvoje území MAS SJN.
- **Respondent č. 10** sdělil podobnou odpověď jako respondent č. 9, že nezná dopodrobna realizované projekty a pouze odhaduje, čeho se týkaly, ale na rozdíl od něj považuje přeshraniční spolupráci za přínosnou.
- **Respondent č. 11** byl stručný a omezil se na popis aktivity, která se ho osobně týká a tou je propagace kultu sv. Jana Nepomuckého v zahraničí. Myslí si, že by MAS SJN mohla více těžit z toho, jak významný svátek je s regionem spojen. Spolupráci se zahraničím by rozvíjel zejména v oblasti kulturní.
- **Respondent č. 12** byl ze všech, kteří byli v této části rozhovoru ochotni sdělit své poznatky nejstručnější, kdy řekl, že příhraniční spolupráce na území MAS SJN, je pro rozvoj regionu naprosto marginálním faktorem, jímž se nemá cenu blíže zabývat.

- **Shrnutí:** Z celkových 18 oslovených zástupců MAS SJN se k dané problematice blíže vyjádřilo 12 z nich. Většina respondentů se ve svých odpovědích zaměřila na možnosti přeshraniční spolupráce v jejich působnosti. Je patrné, že většina oslovených povědomí o přeshraniční spolupráce má a to buď z vlastní zkušenosti, případně ze společných setkání MAS SJN či jen z doslechu. Někteří o přeshraniční spolupráce povědomí vůbec nemají, což je pravděpodobně následek jejich nižší aktivity v rámci struktury MAS SJN či zaměření pouze na svou zájmovou oblast. Přínos přeshraniční spolupráce pro rozvoj území MAS SJN dle asi dvou třetin respondentů existuje, ale není zásadní. Zhruba třetina z nich pak přeshraniční spolupráci nevnímá jako faktor rozvoje území MAS SJN.

5.3 Anketa pro obyvatele území MAS SJN

Graf č. 3: Anketa pro obyvatele území MAS SJN (vlastní zpracování)

Ankety s cílem zhodnotit povědomí o rozsahu (nejen) přeshraniční spolupráce MAS SJN se zúčastnilo 200 obyvatel regionu.

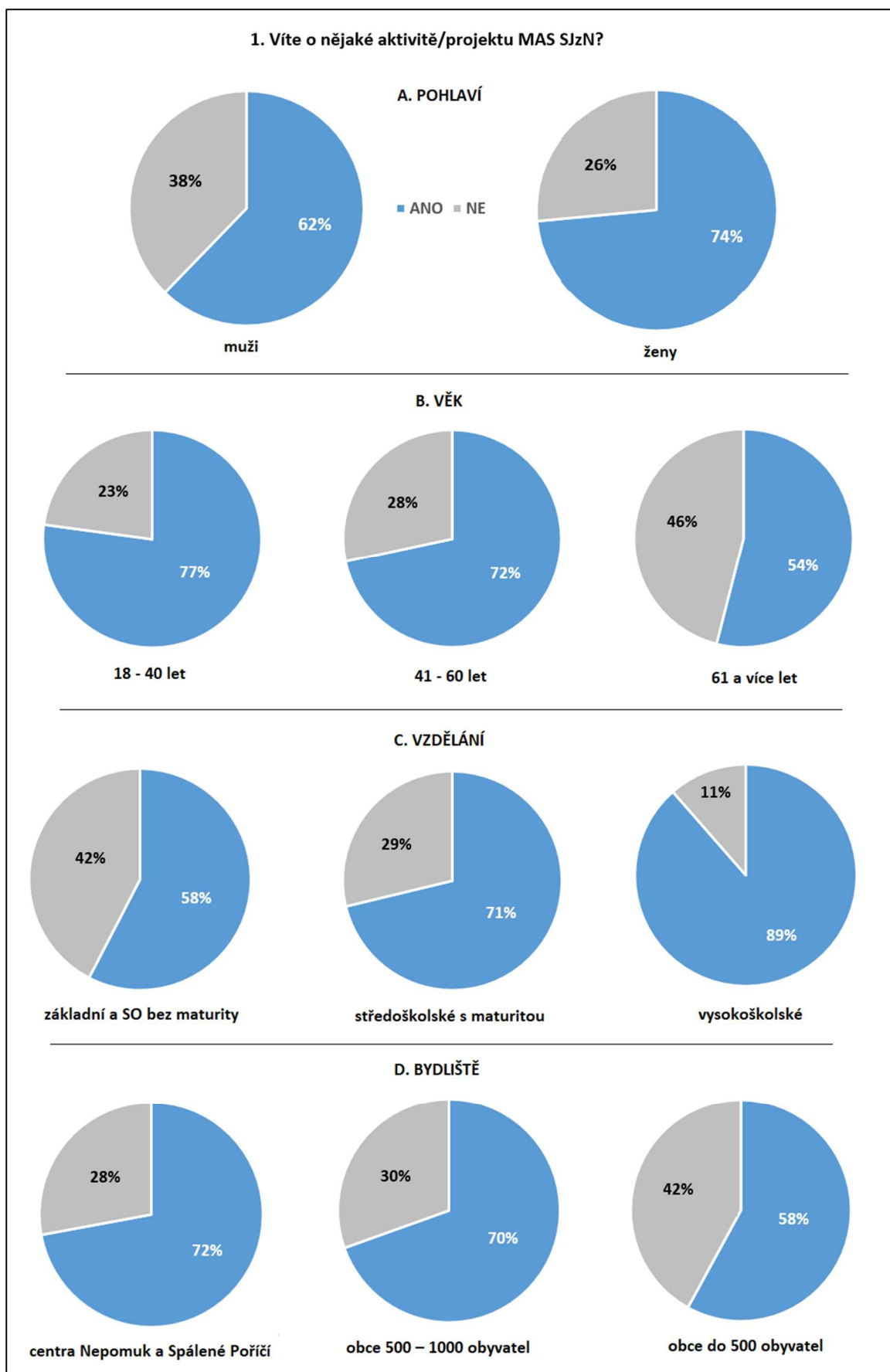
- Na anketní **otázku č. 1:** Víte o nějaké aktivitě/projektu MAS SJN? Odpovědělo 68 % respondentů „ANO“, což značí dobré povědomí o aktivitách a projektech MAS SJN v regionu. 32 % odpovědí bylo negativních.

- Na anketní **otázku č. 2** (ta se týkala pouze těch, jež v první otázce odpověděli kladně): Byl jste někdy osobně zapojen do aktivity/projektu MAS SJN nebo se vás tato aktivita týkala? Odpovědělo 65 % respondentů „ANO“ a 35 % „NE“. Většina obyvatel se tedy aktivity a projekty, o nichž měli povědomí, týkaly osobně.
- Na anketní **otázku č. 3**: Víte o nějaké aktivitě/projektu MAS SJN s přeshraničním dosahem? Odpověděla drtivá většina respondentů „NE“, což potvrzuje závěry z rozhovorů mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN (nevýznamná role přeshraniční spolupráce v rozvoji území MAS SJN).

V případě ankety byl důraz kladen na následující **sociodemografické charakteristiky** respondentů:

- Pohlaví (cca 50 % žen a 50 % mužů)
- Věk (skupiny: 18 – 40, 41 – 60, 61 a více)
- Bydliště (centra Nepomuk a Spálené Poříčí, obce 500 – 1000 obyv, obce do 500 ob.)
- Vzdělání (základní a SO bez maturity, středoškolské s maturitou, vysokoškolské

Následuje část zaměřující se na vyhodnocení výsledků ankety pomocí sociodemografických charakteristik respondentů.

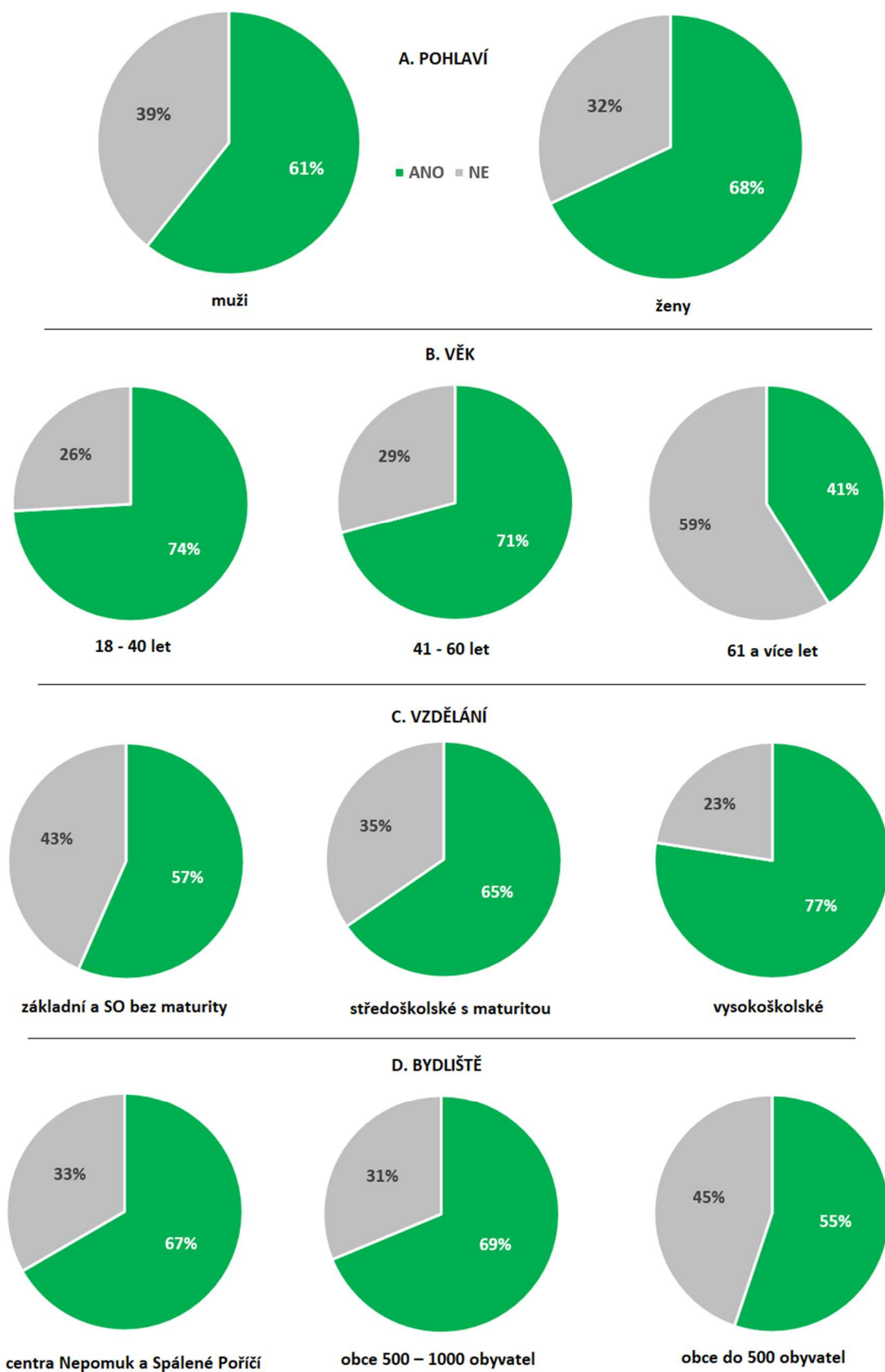
Graf č. 4: Anketa pro obyvatele území MAS SJZN – SOCDEM charakteristiky 1 (vlastní zpracování)

Na anketní otázku č. 1: Víte o nějaké aktivitě/projektu MAS SJN?

- Na anketní otázku odpovídalo 98 mužů a 102 žen. Celkem 61 mužů (odpovídá 62 %) odpovědělo, že ANO a 37 mužů (odpovídá 38 %), že nikoli. U žen bylo procento kladných odpovědí o něco vyšší – celkem odpovídalo 102 žen, z nichž 75 (74 %) odpovědělo kladně a pouze 27 záporně (26 %).
- Ve věkové kategorii 18 až 40 let se ankety zúčastnilo 70 lidí, z nichž 54 (77 %) odpovědělo ANO a 16 (23 %) NE. Ve věkové kategorii 41 až 60 let se do šetření zapojilo 67 lidí, z nichž 48 (72 %) odpovědělo ANO a 19 (28 %) NE. V seniorské věkové kategorii 61 a více let odpovídalo celkem 63, z nichž 34 (54 %) odpovědělo ANO a 29 (46 %) NE. Z výsledků tak vyplývá, že lidé ve vyšším (zejména důchodovém věku) mají o aktivitách MAS SJN výrazně nižší povědomí než lidé mladší.
- Občanů se základním vzděláním či SO bez maturity se ankety zúčastnilo 92, 53 z nich (58 %) odpovědělo kladně a 39 (42 %) záporně. Respondentů s maturitou bylo celkem 73, 52 z nich (71 %) odpovědělo ANO a 21 (29 %) NE. Lidí s vysokoškolským vzděláním bylo osloveno 35, plných 31 (89 %) z nich odpovědělo kladně a jen 4 (11 %) záporně. Z této části výzkumu jasně vyplývá, že s rostoucím vzděláním roste i povědomí o aktivitách a projektech MAS SJN.
- Ankety se zúčastnilo 104 obyvatel žijících v centrech Nepomuk a Spálené Poříčí, 46 osob z obcí 500 – 1000 obyvatel a 50 z obcí do 500 obyvatel. Tento počet/poměr zhruba odpovídá počtu osob v daných kategoriích, kdy v centrech žije celkem 6600 lidí, ve střední kategorii 3100 a v nejnižší 3600. Ze 104 respondentů z center Nepomuk a Spálené Poříčí odpovědělo 75 (72 %) občanů ANO a 29 NE (28 %). V obcích mezi 500 a 1000 obyvateli odpovídalo 46 lidí, z nichž kladně odpovědělo 32 (70 %) a záporně 16 (30 %). V kategorii nejmenších obcí do 500 obyvatel odpovědělo z 50 respondentů 29 (58 %) ANO a 21 (42 %) NE. Je zřejmé, že větší povědomí o aktivitách MAS SJN mají obyvatelé center a větších obcí, což je do značné míry dáno i tím, že v nejmenších obcích žije větší podíl nejstarších občanů.

- **Shrnutí:** Největší povědomí o aktivitách MAS SJN mají mladé ženy s vysokoškolským vzděláním žijící ve větších obcích regionu. Naopak nejmenší povědomí muži v nejstarší věkové kategorii se základním vzděláním či SO bez maturity, žijící v nejmenších obcích.

2. Byl jste někdy osobně zapojen do aktivity/projektu MAS SJzN nebo se vás tato aktivita týkala?

Graf č. 5: Anketa pro obyvatele území MAS SJzN – SOCDEM charakteristiky 2 (vlastní zpracování)

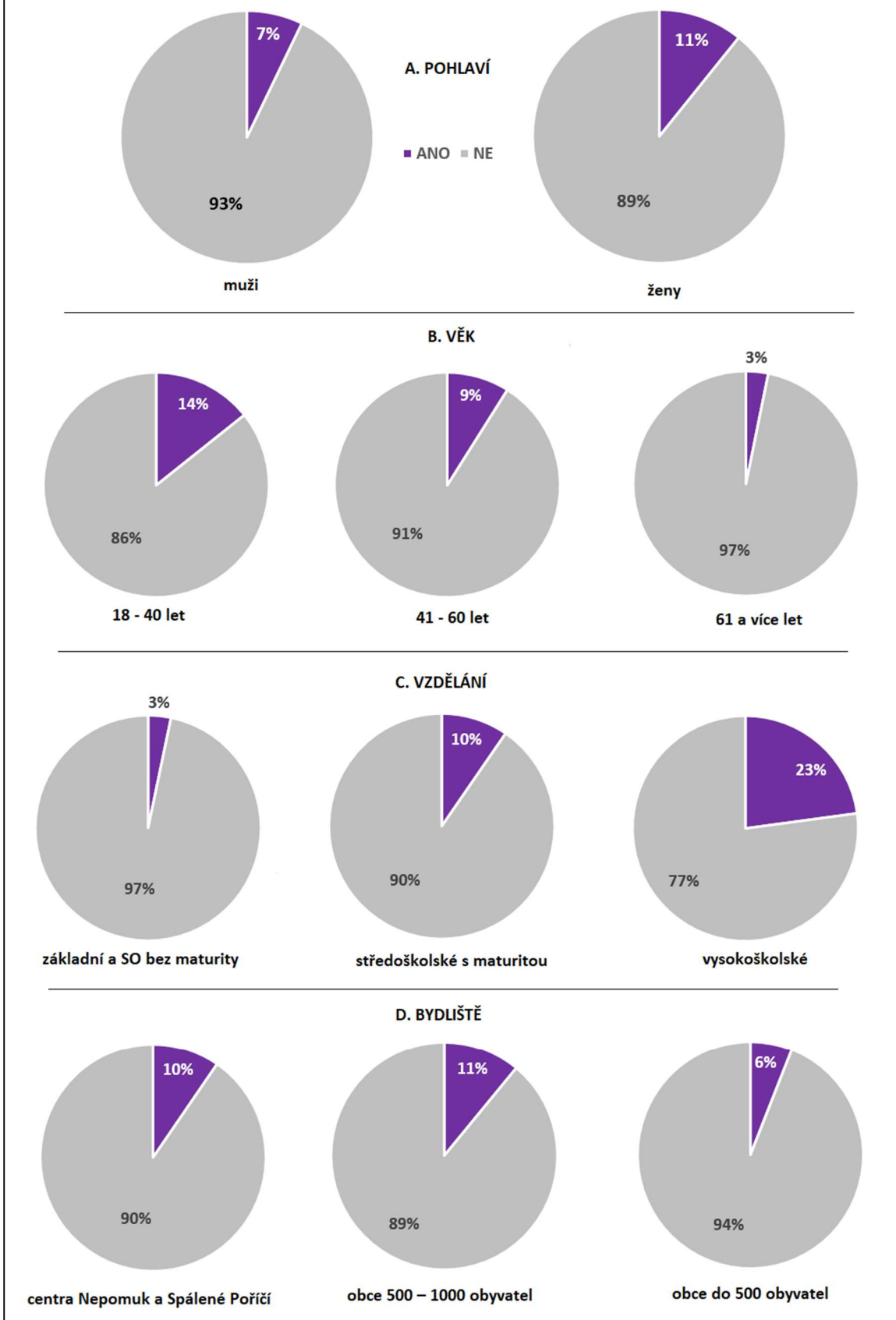
Na anketní **otázku č. 2**: Byl jste někdy osobně zapojen do aktivity/projektu MAS SJN nebo se vás tato aktivita týkala?

- Na anketní otázku odpovídali pouze ti respondenti, kteří v první otázce odpověděli kladně. Celkem se jednalo o 61 mužů a 75 žen. 37 mužů (odpovídá 61 %) odpovědělo, že ANO a 24 mužů (odpovídá 39 %), že nikoli. U žen bylo procento kladných odpovědí o něco vyšší, kdy 51 z nich (68 %) odpovědělo kladně a 24 záporně (32 %).
- Ve věkové kategorii 18 až 40 let se druhé části ankety zúčastnilo 54 lidí, z nichž 40 (74 %) odpovědělo ANO a 14 (26 %) NE. Ve věkové kategorii 41 až 60 let se do šetření zapojilo 48 lidí, z nichž 34 (71 %) odpovědělo ANO a 14 (29 %) NE. V kategorii nejstarší - 61 a více let odpovídalo celkem 34, z nichž 14 (59 %) odpovědělo ANO a 20 (41 %) NE. Z výsledků je zřejmé, že lidé v důchodovém věku nejsou osobně zapojeni do aktivit/projektů MAS SJN a takové aktivity se jich netýkají méně než občanů mladších.
- Občanů se základním vzděláním či SO bez maturity se druhé části ankety zúčastnilo 53, 30 z nich (57 %) odpovědělo kladně a 23 (43 % záporně). Respondentů s maturitou bylo celkem 52, 34 z nich (65 %) odpovědělo ANO a 18 (35 %) NE. Lidí s vysokoškolským vzděláním se druhé části ankety zúčastnilo 31, 24 (77 %) z nich odpovědělo kladně a jen 7 (23 %) záporně. Z výsledků vyplývá, že lidé s vyšším (zejména vysokoškolským) vzděláním bývají osobně zapojeni do aktivit/projektů MAS SJN a takové aktivity se jich týkají daleko více než lidí se vzděláním nižším.
- Druhé části ankety se zúčastnilo 75 obyvatel žijících v centrech Nepomuk a Spálené Poříčí, z nichž 50 (67 %) odpovědělo ANO a 25 NE (33 %). V obcích mezi 500 a 1000 obyvateli odpovídalo 32 lidí, z nichž kladně odpovědělo 22 (69 %) a záporně 10 (31 %). V kategorii nejmenších obcí do 500 obyvatel odpovídalo na druhou část ankety 29 respondentů, z nichž 16 (55 %) odpovědělo ANO a 13 (45 %) NE. Je zřejmé, že více bývají osobně zapojeni do aktivit/projektů MAS SJN obyvatelé center a větších obcí než zástupci obcí nejmenších. Toto je do značné míry ovlivněno demografickými charakteristikami nejmenších obcí.

- **Shrnutí:** Osobně zapojeny do aktivit/projektů MAS SJN jsou nejvíce ženy v mladším až středním věku s minimálně středoškolským vzděláním žijící v centrech a větších obcích regionu. Nejméně jsou do projektů a aktivit MAS SJN zapojeni opět muži v seniorském věku s nejnižším vzděláním žijící v malých obcích regionu.

3. Víte o nějaké aktivitě/projektu MAS SJzN s přeshraničním dosahem?

Graf č. 6: Anketa pro obyvatele území MAS SJN – SOCDEM charakteristiky 3 (vlastní zpracování)

Na anketní otázku č. 3: Víte o nějaké aktivitě/projektu MAS SJN s přeshraničním dosahem?

- Na anketní otázku odpovídalo 98 mužů a 102 žen. 7 mužů (odpovídá 7 %) odpovědělo, že ANO a 91 mužů (odpovídá 93 %), že nikoli. U žen bylo procento kladných odpovědí o něco vyšší, kdy z celkových 102 respondentek odpovědělo kladně 11 (11 %) a záporně 91 (89 %).
- Ve věkové kategorii 18 až 40 let se třetí části ankety zúčastnilo 70 lidí, z nichž 10 (14 %) odpovědělo ANO a 60 (86 %) NE. Ve věkové kategorii 41 až 60 let se do šetření zapojilo 67 lidí, z nichž 6 (9 %) odpovědělo ANO a 61 (91 %) NE. V seniorské kategorii odpovídalo celkem 63 občanů, z nichž pouze 2 (3 %) odpověděli ANO a 61 (97 %) NE. Z výsledků je zřejmé, že s rostoucím věkem (zejména v seniorním věku) klesá povědomí o zahraničních projektech a aktivitách MAS SJN.
- Občanů se základním vzděláním či SO bez maturity se druhé části ankety zúčastnilo 92, pouze 3 z nich (3 %) odpovědělo kladně a 89 (97 %) záporně. Respondentů s maturitou bylo celkem 73, 7 z nich (10 %) odpovědělo ANO a 66 (90 %) NE. Obyvatel regionu s vysokoškolským vzděláním se třetí části ankety zúčastnilo 35, 8 (23 %) z nich odpovědělo kladně a 27 (77 %) záporně. Z výsledků vyplývá, že lidé s vyšším (zejména vysokoškolským) vzděláním mají výrazně vyšší povědomí o zahraničních projektech a aktivitách MAS SJN než ti se vzděláním nižším.
- Třetí části ankety se zúčastnilo 104 obyvatel žijících v centrech Nepomuk a Spálené Poříčí, z nichž 10 (10 %) odpovědělo ANO a 94 NE (90 %). V obcích mezi 500 a 1000 obyvateli odpovídalo 46 lidí, z nichž kladně odpovědělo 5 (11 %) a záporně 41 (89 %). V kategorii nejmenších obcí do 500 obyvatel odpovídalo na druhou část ankety celkem 50 respondentů, z nichž 3 (6 %) odpovědělo ANO a 47 (94 %) NE. Z výsledků je patrné, že o aktivitách/projektech MAS SJN s přeshraničním dosahem mají větší povědomí obyvatelé center a větších obcí než zástupci obcí nejmenších, což je do značné míry ovlivněno demografickými charakteristikami nejmenších obcí.

- **Shrnutí:** Povědomí o aktivitách/projektech MAS SJN s přeshraničním dosahem je nízké u všech sociodemografických skupin obyvatel. Relativně nejvyšší pak u mladých vysokoškolsky vzdělaných žen, což je důsledek zaměření většiny oficiálních přeshraničních projektů MAS SJN na vzdělávání. Naopak prakticky žádné povědomí mají starší méně vzdělaní muži.

6 Závěr

Předložená diplomová práce s názvem „Přeshraniční spolupráce jako faktor rozvoje na území MAS Svatého Jana z Nepomuku“ analyzuje rozsah a způsob spolupráce MAS SJN se subjekty v zahraničí. V teoretické části je práce zaměřena na obecnou analýzu regionální politiky. Popis jejích aktérů, nástrojů regionálního rozvoje a zejména pak analýzu hlavních faktorů regionálního rozvoje v podmínkách České republiky. Klíčovým aktérem regionální rozvoje na úrovni mikroregionů jsou Místní akční skupiny. V teoretické části práce je popsáno jejich fungování založené na přístupech a principech metodiky LEADER. Dále jsou analyzovány základní parametry, jež musí každá MAS splňovat v procesu standardizace.

V části „vlastní práce“ se studie věnuje MAS svatého Jana z Nepomuku. Práce analyzuje současný stav, fungování a aktivity MAS SJN. Součástí je i komplexní geografická analýza území, v němž MAS SJN působí a rovněž analýza projektů a aktivit s přeshraničním dosahem. Tyto aktivity lze rozčlenit do následujících okruhů:

- A. *projekty, jejichž nositelem byla MAS SJN* – tyto jsou zaměřeny zejména na oblast školství a vzdělávání, potažmo kultury
- B. *projekty, kde MAS SJN nebyla nositelem, ale pouze partnerem* – aktivita se týkala využití místní produkce zemědělství
- C. *náhodné jednorázové aktivity* – různé aktivity a projekty na nichž se MAS SJN podílela spolu s místními spolky, sdruženími a municipalitami
- D. *dobrovolnictví* – projekt je zaměřen na mladé lidi a jejich poznávání života v cizích zemích
- E. *projekty, realizované jinými subjekty v územní působnosti MAS, podpořené z prostředků MAS* – takové projekty s přeshraničním dosahem nebyly realizovány

Následuje část věnovaná tvorbě vlastních dotazníkových šetření pro zástupce MAS SJN z veřejné i soukromé sféry, osnově polostandardizovaných rozhovorů mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN a v neposlední řadě ankety pro obyvatele území MAS SJN.

Z výsledků **dotazníkové šetření pro zástupce MAS SJN z veřejné sféry a soukromé sféry** je patrné, že o realizaci přeshraniční spolupráce na území MAS SJN mají vyšší povědomí zástupci veřejné (66 %) než soukromé sféry (46 %). Respondenti tedy mají povědomí o tom, že určitá přeshraniční spolupráce na území MAS SJN funguje. Její oficiální část (projekty) jsou zaměřeny zejména na oblast školství a vzdělávání, potažmo kultury, což se odráží ve vyšším povědomí o její existenci z řad zástupců veřejné než soukromé sféry. Spolupráce na bázi spolků je pak vnímána i zástupci veřejné sféry a to proto, že zástupci veřejné sféry jsou zpravidla i těmi nejaktivnějšími členy místních spolků. Představitelé veřejného sektoru jsou pak rovněž do aktivit a projektů přeshraniční spolupráce výrazně více zapojeni než zástupci sféry soukromé (v poměru zhruba 2/3 a 1/3).

Z první části **polostandardizovaných rozhovorů mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN** vyplynulo, že nejintenzivnější přeshraniční spolupráce se odehrává v oblasti „spolků a sdružení“, oblasti „kulturní“ a „vzdělávání“. Oblast vzdělávání z pohledu realizace oficiálních projektů MAS SJN s přeshraničním dosahem dominuje nad všemi ostatními oblastmi, kdy jsou ostatní aktivity na tuto oblast v navázány. Při vzdělávacích projektech jsou totiž součástí i poznávání kultury ostatních účastníků, poznání obce a regionu zapojeného do projektu, vzájemná výměna zkušeností a příklady dobré praxe i z oblasti samosprávy, spolků a podnikatelů. Určitá spolupráce pak panuje i v oblasti „cestovního ruchu a turistiky“, potažmo „bezpečnostní“. Takřka žádná či mizivá je spolupráce v oblasti „sportovní“, „samosprávy“ a v oblasti „ekonomické“. V klíčové otázce pro výsledky studie - „Je přeshraniční spolupráce MAS SJN podstatným faktorem rozvoje území?“ Odpovědělo 67 % respondentů „Ne, její role je zanedbatelná“ a 11 % „NE“. Pouze 5 % respondentů si myslí, že přeshraniční spolupráce MAS SJN je podstatným faktorem rozvoje území a 17 % pak že určitou roli v rozvoji území hraje, ale nikoli zásadní.

V druhé části polostandardizovaných rozhovorů mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN se shodli na tom, že největší vliv na regionální rozvoj území má „demografický vývoj“, následovaný „kulturním potenciálem a možnostmi CR“. Velký význam mají i „školství a vzdělávání“, „ekonomické faktory“, „trh práce“ a „veřejná správa“. Zanedbatelnou roli hrají i faktory jako je „dopravní infrastruktura“, „občanská vybavenost a služby“, potažmo „technická vybavenost“ a „životní prostředí“. Nejmenší roli pak dle respondentů hraje faktor „inovací“. Při posouzení aktuálního stavu těchto faktorů na území MAS SJN se respondenti shodli na tom, že nejhorší stav panuje v oblasti

„demografického vývoje“. Ten se vzhledem k tomu, že je i faktorem nejdůležitějším, jeví jako podstatná překážka v rozvoji území. Nejhorší známkou pak zástupci MAS SJN ohodnotili i faktor „inovací“. Kritické hodnocení dostala i „technická vybavenost obcí“ a „ekonomické faktory“. Průměrnou známku pak stav „dopravní infrastruktury“, „školství a vzdělávání“, „trh práce“ a „občanská vybavenost a služby“. Výbornou známkou respondenti hodnotili „životní prostředí“, „veřejnou správu“ a „kulturní potenciál a CR“.

Ve třetí části polostandardizovaných rozhovorů respondenti slovně hodnotili přeshraniční spolupráci a její vliv na rozvoj území MAS SJN. Z 18 představitelů MAS SJN se vyjádřilo 12, zbylí uvedli, že pro takové hodnocení nemají dostatek informací. Většina respondentů se ve svých odpovědích zaměřila na možnosti přeshraniční spolupráce v jejich působnosti. Z odpovědí vyplynulo, že většina oslovených povědomí o přeshraniční spolupráce má a to buď z vlastní zkušenosti, případně ze společných setkání MAS SJN či jen z doslechu. Někteří o přeshraniční spolupráce povědomí vůbec nemají, což je pravděpodobně následek jejich nižší aktivity v rámci struktury MAS SJN. Přínos přeshraniční spolupráce pro rozvoj území MAS SJN dle asi dvou třetin respondentů existuje, ale není zásadní. Zhruba třetina z nich pak přeshraniční spolupráci nevnímá jako faktor rozvoje území MAS SJN.

Z ankety pro obyvatele území MAS SJN vyplynulo, že zhruba 2/3 z nich mají povědomí o aktivitách a projektech MAS SJN. Zhruba stejné části respondentů se pak aktivity a projekty, o nichž měli povědomí, týkaly osobně. Drtivá většina respondentů neměla povědomí o aktivitách a projektech s přeshraničním dosahem, což potvrzuje závěry z rozhovorů mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN (nevýznamná role přeshraniční spolupráce v rozvoji území MAS SJN).

V případě ankety byl důraz kladen na následující sociodemografické charakteristiky respondentů – pohlaví, věk, bydliště a vzdělání. Z první anketní otázky vyplynulo, že největší povědomí o aktivitách MAS SJN mají mladé ženy s vysokoškolským vzděláním žijící ve větších obcích regionu. Naopak nejmenší povědomí muži v nejstarší věkové kategorii se základním vzděláním či SO bez maturity, žijící v nejmenších obcích. Z druhé anketní otázky vyplynulo, že osobně zapojeny do aktivit/projektů MAS SJN jsou nejvíce ženy v mladším až středním věku s minimálně středoškolským vzděláním žijící v centrech a větších obcích regionu. Nejméně jsou do projektů a aktivit MAS SJN zapojeni opět muži v seniorském věku s nejnižším vzděláním žijící v malých obcích regionu. Z poslední anketní otázky vyplynulo, že povědomí o aktivitách/projektech MAS SJN s přeshraničním

dosahem je nízké u všech sociodemografických skupin obyvatel. Relativně nejvyšší pak u mladých vysokoškolsky vzdělaných žen, což je důsledek zaměření většiny oficiálních přeshraničních projektů MAS SJN na vzdělávání. Naopak prakticky žádné povědomí mají starší méně vzdělaní muži.

Hlavním cílem práce bylo **obecné zhodnocení rozsahu a způsobů přeshraniční spolupráce MAS SJN**. Z výsledků studie je zřejmé, že určitá přeshraniční spolupráce na území MAS SJN existuje. Lze ji členit do několika kategorií, kdy nejvýznamnějšími jsou oficiální projekty MAS SJN zaměřené zpravidla na vzdělávání a kulturu a nahodilé aktivity, na nichž se MAS SJN podílí spolu s místními spolky. Z analýzy přeshraničních aktivit a projektů, stejně jako z poznatků získaných z dotazovacích šetření vyplývá, že role přeshraniční spolupráce v rozvoji území MAS SJN není významná a má pro rozvoj spíše jen doplňující a podpůrný charakter. Pokud by měla zahraniční spolupráce hrát v budoucím rozvoji regionu zásadnější roli, je třeba projekty zaměřit i na aktivity ekonomické a investiční s určitými inovačními prvky a ne pouze na oblast vzdělávací a kulturní.

7 Seznam použitých zdrojů

Literatura

BLAŽEK, J. a kol. *Teorie regionálního rozvoje*. Praha: Vydavatelství Univerzity Karlovy v Praze, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.

ČEPELKA, O. *Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova*. Praha: Vydavatelství: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2001.

GALVASOVÁ, I., BINEK, J., CHABIČOVSKÁ, K., HOLEČEK, J., HALÁSEK, D., *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. vyd., Brno: Georgetown, 2007. ISBN 80-251-20-9.

HLAVÁČEK, P. *Aktéři a mechanismy regionálního rozvoje*. Ústí nad Labem: Vydavatelství Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, 2012. ISBN 978-80-7414-523-0.

JEŘÁBEK, H. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Vyd. Karolinum, 1993.

KLAPKA, P. a kol. (2008). *Regiony a regionalizace*. In: TOUŠEK, V. a kol. *Ekonomická a sociální geografie*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Plzeň, 2008. ISBN 978-80-7380-114-4.

KONEČNÝ, O. (2019). *The Leader Approach Across The European Union: One Method of Rural Development, Many Forms of Implementation*. *European Countryside* (Vol. 11 – 2019), No. 1, 1-16

MAS SJN (verze 2017): *Strategie komunitně vedeného místního rozvoje pro území Místní akční skupiny svatého Jana z Nepomuku pro období 2014-2020*. Spálené Poříčí, 2017.

MAS SJN (2020): *Aktivity a projekty Místní akční skupiny svatého Jana z Nepomuku 2007-2020*. Spálené Poříčí, 2020.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, *Metodické stanovisko ministryně pro místní rozvoj č. 12 k MPIN*. Praha: Vydavatelství MMR, 2020.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Vydavatelství MMR, 2006.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014–2020*. Praha: Vydavatelství MMR, 2013.

Ministerstvo zemědělství ČR, *Metodika pro standardizaci MAS v programovém období 2014-2020*. Praha: Vydavatelství MZE, 2014.

Ministerstvo zemědělství ČR, *Závěrečná zpráva o Programu LEADER ČR*. Praha: Vydavatelství MZE, 2008.

MOTEJZÍK, a kol. *Svatý Jan Nepomucký v evropském kulturním kontextu*. Nepomuk: Vydavatelství MN, 2019.

NS MAS ČR, *Metoda LEADER, komunitně vedený místní rozvoj (CLLD), rozvoj venkova se zapojením místních komunit*. Praha: Vydavatelství MZE, 2015.

NS MAS ČR, *Národní strategický plán LEADER 2014+*. Vydavatelství NS MAS, 2011.

WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

PEKOVÁ, J. a kol. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Vydavatelství Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-80-7598-209-4.

PELCL, P. a kol., *Metodika dobré praxe místních akčních skupin v České republice*. Plzeň: Vydavatelství CpkP edice venkov, 2008. ISBN 978-80-86902-74-6.

PERLÍN, R. a kol. (2010). *Typologie venkovského prostoru Česka. Geografie*, 115(2), 161–187

RAY, C. (2000). *The EU LEADER Programme: Rural Development Laboratory*.
Sociologia Ruralis 40(2), 163–171.

STEJSKAL, J. a kol. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Vydavatelství Portál,
Praha, 2009. ISBN 978-80-7367-588-2.

WADE, P., RINNE, P. *Průvodce programem LEADER: založený na zkušenostech z
Finska, Irska a České republiky: závěrečná zpráva nadnárodního projektu LEADER*. 1.
české vyd. Brno: Ústav územního rozvoje ve spolupráci s Ministerstvem pro místní
rozvoj ČR, 2011. 122 s.

WOODS, M., MCDONAGH, J. (2011). *Europe and the world: globalization and rural
development*. *European Countryside* 3(3), 153–163.

Ústní a písemná sdělení

ARNOŠT, M. – MAS SJN, in verb. 2020

JANDOŠOVÁ, P. – MAS SJN, in verb. 2020

JINDŘICH, J. – MAS SJN, in verb. 2020

MAŠKOVÁ, A. – MAS SJN, in verb. 2020

Internetové zdroje

ČSÚ. Počet obyvatel v obcích k 1. 1. 2020 [online]. 2018 [cit. 24. 11. 2020]. Dostupné z <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112019>

GaREP - Metodická podpora regionálního rozvoje. *Nástroje regionální politiky* [online]. [cit. 18. 10. 2020]. Dostupné z <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/nastroje-regionální-politiky.html>

Místní akční skupina svatého Jana z Nepomuku. *Informace dostupné na oficiálních stránkách MAS* [online]. 2020 [cit. 12. 10. 2020]. Dostupné z www.masnepomucko.cz

Ministerstvo zemědělství ČR. *Místní akční skupiny* [online]. 2020 [cit. 30. 10. 2020]. Dostupné z <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov/prioritni-temata-site/mistni-akcni-skupiny/>

Národní síť MAS ČR. *Základní informace* [online]. 2020 [cit. 12. 11. 2020]. Dostupné z <http://nsmascr.cz/o-nas/>

VLČEK, L., *Potenciál rozvoje aktivit dobrovolných svazků obcí* [online]. 2016 [cit. 20. 11. 2020]. Dostupné z <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6721990>

8 Přílohy

Příloha č. 1: Dotazovací šetření

1. Dotazníkové šetření pro členy MAS SJN z veřejné sféry a soukromé sféry

Cíl: Zhodnocení **rozsahu** přeshraniční spolupráce MAS SJN na základě dotazníkového šetření pro zástupce MAS SJN z **veřejné sféry a soukromé sféry**.

1. Je na území MAS SJN realizována přeshraniční spolupráce? ANO/NE
2. Byl jste někdy zapojen (osobně, jako představitel obce, organizace, firmy, apod.) do nějakého projektu/aktivity přeshraniční spolupráce území MAS SJN? ANO/NE

Pozn. Dotazníkové šetření je určeno pro více zástupců z jedné organizace (typicky starosta a místostarosta obce či vedoucí spolku a jeho zástupce).

2. Osnova standardizovaných rozhovorů mezi autorem studie a čelními představiteli MAS SJN

Cíl: Zhodnocení **způsobu a přínosu** přeshraniční spolupráce MAS SJN na základě polostandardizovaných rozhovorů mezi autorem studie a **čelními představiteli MAS SJN**.

Část A

1. Jaké oblasti se projekty/aktivity přeshraniční spolupráce území MAS SJN týkají?

1-10 (1 = žádná spolupráce, 10 = intenzivní spolupráce)

- A. Kulturní (vystoupení zástupců partnerských obcí, společné kulturní akce)
- B. Sportovní (společné turnaje, přátelská utkání)
- C. Cestovní ruch a turistika (poznání regionu partnerské obce i celé země)
- D. Bezpečnostní (výměna zkušeností, spolupráce dobrovolných složek IZS)
- E. Vzdělávání (spolupráce škol, výměnné pobyty)
- F. Samospráva (vzájemná výměna zkušeností s řízením samospráv)
- G. Spolky a sdružení (spolupráce zájmovým skupin obyvatel)
- H. Ekonomické (podpora spolupráce podnikatelů)

2. Je přeshraniční spolupráce MAS SJN podstatným faktorem rozvoje území?
- Ano
  - Ano, ale ne zásadním
  - Ne, její role je zanedbatelná
  - Ne

Cílem rozhovoru (část A) je zjistit jaké oblasti se přeshraniční spolupráce území MAS SJN týká a jakou roli jako faktor rozvoje území přeshraniční spolupráce hraje.

Část B

1. Jak hodnotíte intenzitu vlivu následujících faktorů na regionální rozvoj území MAS SJN? *1-10 (1 = zanedbatelný vliv, 10 = významný vliv)*

- A. Demografický vývoj
- B. Dopravní infrastruktura
- C. Ekonomické faktory
- D. Inovace
- E. Kulturní potenciál a CR
- F. Občanská vybavenost a služby
- G. Školství a vzdělávání
- H. Technická vybavenost
- I. Trh práce
- J. Veřejná správa
- K. Životní prostředí

2. Jaký vliv tyto faktory na regionální rozvoj území MAS SJN mají (ohodnoťte jejich stávající úroveň)? *1-5 jako ve škole*

Cílem rozhovoru (část B) je zjistit jaké faktory hrají v rozvoji území MAS SJN zásadní roli a jak jejich stávající stav zástupci MAS SJN hodnotí.

Část C

V této části výzkumu budou představitelé MAS SJN v průběhu rozhovoru požádáni o slovní zhodnocení přeshraniční spolupráce a vliv na rozvoj území MAS SJN.

Cílem rozhovoru (část C) je rozšířit standardizované odpovědi z předchozích částí rozhovoru o polostandardizované s důrazem na osobní zkušenosti respondentů s přeshraniční spoluprací MAS SJN.

3. Anketa pro obyvatele území MAS SJN

Cíl: Zhodnocení **povědomí o rozsahu** (nejen) přeshraniční spolupráce MAS SJN na základě ankety pro **obyvatele území MAS SJN**.

1. Víte o nějaké aktivitě/projektu MAS SJN? ANO/NE
2. Byl jste někdy osobně zapojen do aktivity/projektu MAS SJN nebo se vás tato aktivita týkala (např. výstavba hřiště pro vaše děti)? ANO/NE
3. Víte o nějaké aktivitě/projektu MAS SJN s přeshraničním dosahem? ANO/NE

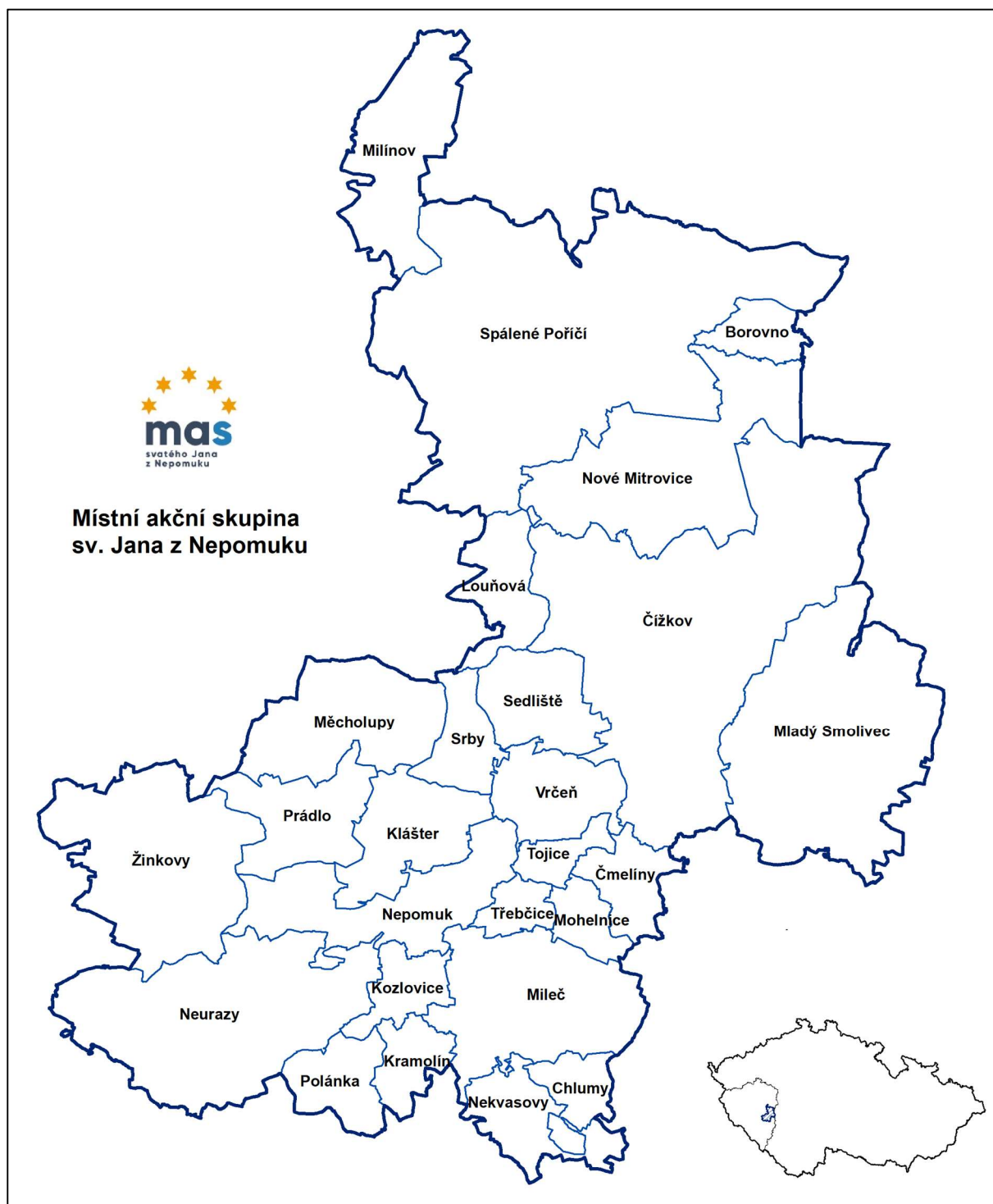
Příloha č. 2: Obce MAS Svatého Jana z Nepomuku

	<i>Obec</i>	<i>Počet obyvatel</i>	<i>Rozloha správního obvodu [km²]</i>	<i>Hustota zalidnění [obyv./km²]</i>
1	Nepomuk	3735	12,78	292,3
2	Spálené Poříčí	2856	54,51	52,4
3	Neurazy	866	25,85	33,5
4	Žinkovy	859	20,46	42,0
5	Mladý Smolivec	700	30,4	23,0
6	Čížkov	667	49,1	13,6
7	Mileč	380	16,37	23,2
8	Vrčeň	343	7,05	48,7
9	Nové Mitrovce	341	20,91	16,3
10	Prádlo	250	8,31	30,1
11	Klášter	227	8,65	26,2
12	Měcholupy	224	12,91	17,4
13	Milínov	208	12,28	16,9
14	Chlumy	206	3,7	55,7
15	Nekvasovy	171	6,04	28,3
16	Srby	169	4,51	37,5
17	Čmelíny	131	4,65	28,2
18	Třebčice	125	2,41	51,9
19	Míšov	121	7,66	15,8
20	Kramolín	112	3,68	30,4
21	Sedliště	106	7,32	14,5
22	Tojice	100	2,41	41,5
23	Louňová	98	6,07	16,1
24	Borovno	92	2,3	40,0
25	Kozlovice	87	3,86	22,5
26	Mohelnice	63	2,94	21,4
27	Polánka	44	5,12	8,6

Tabulka č. 1: *Členské obce MAS SJN (vlastní zpracování dle ČSÚ, 2020)*

Příloha č. 3: Území MAS Svatého Jana z Nepomuku

(vlastní zpracování)